ИШОНЧ

Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси газетаси

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

СЕШАНБА, ПАЙШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

10 декабр, пайшанба 1998 йил №139(640)

Ушбу сонда:

2 Зуғум

3 Обуна узлуксиз жараён

4 Ўзбек киноси анъаналари

Чет эл нашрларида

Олам узра номи кетган Ўзбекистон, ўзбегим...

«Имом Бухорий ва ал-Фарғонийнинг сокинотлари бўлмиш Самарқанд ва Фарғонага ташриф буюриш бамисоли рўёга чиққан тушдек эди».

Файсал Зоҳид Малик, журналист.

* * *

«Ўзбекистонда номи унутилган алломалар шуҳрати истиқлолдан сўнг қайта тикланаётир...»

«Ўзбекистон Имом Бухорийга бағишланган анжуман ўтказди» сарлавҳали мақоладан.

* * *

«Турли мамлакатлардан ташриф буюрган вакилларнинг барча-барчаси маънавий қадриятларни улуғлашга катта эътибор бераётганлиги учун Президент Ислом Каримовга ҳамду санолар ўқишди».

* * *

«Ўзбекистон - улкан иқтисодий салоҳиятга эга бўлган давлат».

Чоудхри Ҳамид Маҳмуд, журналист

Халққа унинг буюк фарзандлари орқали баҳо берадилар, деган ҳикмат бор. Иккинчи бир ҳақиқат ҳам мавжудки, бугун бевосита юртбошимиз ташаббуси ва раҳнамолигида халқимиз бошига кўтараётган улуғ салафлар бундан юз йил, икки-уч юз йил аввал ҳам инсоният тафаккури уфқларида тонг юлдузидай чарақлаб турган.

Лекин... бундан атиги саккиз йил аввал Фарғонадаги кўчаларнинг бирини ал-Фарғоний номига қўйиш деб таклиф киритилганда, олис марказ фирқа ходимлари: - Ким ўзи у? - деб лабларини жийиришган. Чорак аср аввал хориждан келган нуфузли уламо Имом Бухорий мақбарасини зиёрат қилиш ниятида эканлигини айтганида, ўша даврдаги шўропараст раҳбарлар бу зиёратгоҳ қаерда жойлашганлигини ҳатто эслай олишмаган...

Бугун истиқлол шарофати билан улар эъзоз топаётир, шунинг баробарида Ўзбекистон ҳам жаҳон халқларининг эъзозу эътирофига сазовор бўлмоқда. Буни жаннатмакон юртимиз, довруғи оламни тутган улуғ аждодлар, қадим шаҳар ва шаҳристонларимиз, файзли хонадонлар, пешона тери эвазига шаҳару қишлоқларни обод этаётган қўли гул юртдошларимиз, мамлакатга шараф келтирувчи эзгу ишларга бош-қош бўлиб турган юртбошимиз ҳақида чет эл газета-журналларида эълон қилинаётган мақолалар мисолида яққол кўриш мумкин.

«Покистон обсервер» газетаси шу йил 25 октябрь сонида юртимизда истиқлолдан сўнг номи унутилган кўплаб алломалар шуҳрати қайта тикланаётганлиги ҳақида сўз юритади: «Тошкентнинг нақд юрагида Амир Темурга ёдгорлик ўрнатилган, - деб ёзади газета. - Тасаввуф илмининг йирик намояндаси Баҳоуддин Нақшбанд таваллудининг 675 йиллиги кенг нишонланди.

Шуни айтиш жоизки, 1995 йилнинг апрель ойида Президент Ислом Каримовнинг Саудия Арабистонига ташрифи мобайнида подшоҳ Фатҳ ибн Абдул Азиз самимий эҳтиром рамзи сифатида муқаддас Каъбатулнинг бир қисмини ҳадя қилган эди. Президент Ислом Каримов ушбу муқаддас инъомни Имом ал-Бухорий масжидига тақдим этган...»

Маълумки, яқинда муҳаддислар султони Имом Бухорий ва буюк аллома ал-Фарғоний таваллуд кунлари кенг нишонланди, улуғлар тўйи халқимизнинг байрамига айланиб кетди, юртбошимиз ташаббуси ва кўрсатмалари асосида Имом Бухорий масжид мажмуи, Аҳмад ал-Фарғоний оромгоҳи, Қува Шаҳристони, хиёбон ва аллома ҳайкаллари барпо этилди. Алломаларнинг таваллуд тантаналарида хориждан келган қатор журналистлар ҳам иштирок этишди.

«Улуғ алломаларнинг таваллуд тантаналарида иштирок этиш мен учун шараф бўлди, - деб ёзади «Покистон обсервер» газетаси муҳаррири муовини Файсал Зоҳид Малик газеатанинг шу йил 4 ноябрь сонида. - Покистон, Саудия Арабистони, Қувайт, Бирлашган Араб Амирликлари, Туркия, Эрон, Хитой, Корея, Япония, АҚШ ва Европанинг баъзи мамлакатлари ва барча Марказий Осиё республикалари вакиллари тадбирда қатнашдилар. Президент Ислом Каримовнинг Самарқанд ва Фарғонадаги тантаналарда ҳозир бўлиши жуда улкан аҳамият касб этди, унинг мусулмон дунёсининг ушбу қимматли меросини сақлаш ва жонлантиришга бўлган беқиёс диққат-эътибори ва ғамхўрлигини намойиш қилди».

Журналист Имом Бухорий ёдгорлик мажмуини очилиш маросимидан олган таассуротларини шундай баён этади: «Президент Қуръони карим ва Имом Бухорий /жамлаган/ ҳадисларидан келтириб, жуда кучли нутқ сўзлади, бу эса олиму уламоларда чуқур таассурот қолдирди. Шундан сўнг Ислом Каримов Имом Бухорий қабрларини зиёрат қилди. Севимли Президент шахсиятининг ушбу хусусияти мусулмон вакилларни томонидан юксак баҳоланди».

Улуғ аллома Аҳмад ал-Фарғоний таваллудининг 1200 йиллик шодиёналари, айниқса, уни ҳайратга солади: «Қувадан Фарғонага қайтиб бордик. Шаҳарда ободонлаштирилган боғлардан иборат жуда чиройли мажмуа-оромгоҳ бунёд этилган... Энг юқорида ал-Фарғонийнинг муаззам ҳайкали қад ростлаган. Атроф жуда гўзал безатиб ёритилган. Президент Ислом Каримов ўзининг ҳозир бўлиши билан тадбирни шарафли қилди, ҳайкал олдида туриб, алломанинг дунёвий илм ривожига қўшган ҳиссасига урғу бериб, нутқ сўзлади, унинг кашфиётчилик салоҳиятини таъкидлаб, ёшларни улуғ салафларидан ибрат олишга даъват этди...

Турли мамлакатлардан ташриф буюрган вакилларнинг барча-барчаси маънавий қадриятларни улуғлашга катта эътибор бераётганлиги учун Президент Ислом Каримовга ҳамду санолар ўқишди».

Покистонда оммавий равишда тарқаладиган «Ҳурмат» ҳафталик журнали ҳам мамлакатимиздаги ўзгаришлар, алломаларга кўрсатилган чексиз эҳтиром, уларнинг шарафига барпо этилган масжид мажмуи, Қува Шаҳристонининг қайта тикланиши, муаззам ҳайкаллар ва кўркам оромгоҳ улуғ аждодларга тенгсиз ёдгорлик эканлиги ҳақида ҳикоя қилувчи сурат ва мақолаларга кенг ўрин ажратган.

(Давоми 3-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОЙИШИ

1. Оилада, давлат ва жамият қурилишида аёлларнинг ролини кучайтириш, уларнинг ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий ва маънавий манфаатларини ҳимоя қилиш тизимини такомиллаштириш юзасидан аниқ чора-тадбирлар дастурини ишлаб чиқиш мақсадида, 1999 йил -Аёллар йили деб эълон қилинганлиги муносабати билан Республика комиссияси тузилсин.

2. Республика комиссиясига Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Тошкент шаҳар ва вилоятлар ҳокимликлари, вазирликлар ва идоралар, хўжалик бошқаруви органлари ҳамда жамоат ташкилотлари билан бирга бир ой муддатда мазкур Давлат дастури лойиҳасини ишлаб чиқиш топширилсин. Дастурни тайёрлашга етакчи олимлар, мутахассислар, кенг жамоатчилик вакилларни жалб қилинсин ва дастур ижросини кўриб чиқиш учун Вазирлар Маҳкамасига тақдим этилсин.

3. Тадбирлар дастурида қуйидаги вазифаларни амалга ошириш кўзда тутилсин:

- аёллар манфаатларини, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, давлат, жамият қурилиши ва маданий қурилишда, жамиятни маънавий ва демократик янгилашда уларнинг ролини оширишнинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш;
- оналар ва болалар соғлигини мустаҳкамлаш, жисмоний тарбияни ривожлантириш, таълим даражасини ошириш учун шарт- шароитлар яратиш;
- оилада, қулай маънавий-аҳлоқий оилавий муҳитни, болаларни тарбиялаш шарт-шароитларини, моддий-маиший турмуш шароитларини шакллантиришда аёлларнинг мақоми ва ролини ошириш;
- иқтисодий ўзгартиришлар ва ислоҳотларда, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришда аёлларнинг фаол иштирок этишларини таъминлаш;
- аёллар манфаатларини, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича қабул қилинган халқаро, давлат қонунлари ҳамда бошқа қонунчилик ва ҳуқуқий нормалар амалга оширилиши устидан мониторинг тизимини ишлаб чиқиш ва таъминлаш;
- давлат ҳокимияти органлари бошқаруви, жамоат ўзини ўзи бошқарув органлари, корхоналарни бошқариш тузилмаларида, ноҳукумат ташкилотларида, жамоат бирлашмалари ва сиёсий партияларда хотин-қизлар ролини ошириш;
- гендер муаммоларини илмий ва ижтимоий жиҳатдан тадқиқ қилишни кенгайтириш ҳамда чуқурлаштириш, шу жумладан ёш авлодни тарбиялашда, оилани шакллантиришда, ижтимоий-иқтисодий ўзгартиришларда ва жамиятни ривожлантиришда аёлларнинг ролини ошириш.

4. Давлат, нодавлат ва ҳудудий ҳокимият ва бошқарув тузилмалари юқорида айтиб ўтилган дастурни тайёрлашда Республика комиссиясига ҳар томонлама ёрдам кўрсатсинлар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 1998 йил 9 декабрь

1999 йил — Аёллар йили

ГЎЗАЛЛИК ТИМСОЛИ

Мустақил Ўзбекистонимизда хотин-қизлар ҳар қадамда эъзозланади. Бахтим шуки, ота касбга меҳр қўйиб, заминни яшнатаяпман. Истеъмол бозорини тўлдиришда озми-кўпми ҳиссам бор. Ҳурматли Президентимиз 1999 йилни Аёллар йили деб эълон қилганликлари қалбимни фахр ҳис-туйғуларига тўлдирди.

Таъкидланганидек, Онани эъзозлаш - бизнинг миллатимиз, халқимиз учун олий қадрият даражасига кўтарилган фазилат. Қувончлиси шуки, улуғ момоларимизга хос бўлган олижаноб фазилатлар бугун ҳам аёлларимиз сиймосида давом этиб келмоқда.

Оҳангарон туманидаги «Оҳангарон» жамоасида фидойи, ташаббускор хотин-қизлар кўпчиликни ташкил этади. Улар йил сайин мўл, сифатли маҳсулот етиштириб, эл олқишига сазовор бўлишмоқда. Ўзим тажрибали бригада бошлиғи Искандар Давроновдан деҳқончилик сирларини ўргандим. Яхши ният билан ижарачилар сафига қўшилиб, олти гектар боғни шартнома асосида олдим. Кўплашиб қаттиқ меҳнат қилдик. Кам бўлмадик 400 минг сўмдан зиёд даромад олинди. Шундан 200 мингга яқини соф фойда.

Қўшниларимиз Анвар Жалолов ютуқларида ҳам оиласидаги аёлларнинг улуши катта. Улар жорий йилда 5 гектар ерда ғалла ўстирдилар. Ҳар бир тадбир вақтида, сифатли амалга оширилди. Ҳосил кутилгандан зиёда бўлди. Жалоловлар оиласи 25 тонна ғалла етиштирди. Бунинг шарофати билан фидойилар 2,5 тонна буғдой, 30 минг сўм пулга эга бўлдилар.

Искандар Давроновнинг яхши фазилати бор. Аёллар ҳурматини жойига қўяди. Бунга жавобан ҳал қилувчи дамларда хотин-қизлар ҳам асосий юмушларни зиммаларига олишмоқда. И.Давроновнинг ўзи 10 гектар ердан 210 тонна помидор топширди. Боғдан, ғаллазордан ҳам баракали хирмон кўтарди. Ҳозирда ҳам ёнғоқ, беҳи, олмаларни сотиб адо қилолмаяпти.

Хўжалигимиз миришкорлари 1998 йилни қувончли ютуқлар билан якунламоқдалар.

Муҳаббат ҲАКИМОВА, ижарачи.

ДИЛДАН ТАШАККУР

Ҳадемай Оила йили ҳам якунланади. У ўзининг кўпгина жиҳатлари билан узоқ вақт эсда қолади. Таъкидлаш жоиз, мамлакатимизда оилаларни мустаҳкамлаш, авлодлар давомийлигини таъминлаш, муқаддас урф-одатларимизни такомиллаштиришга қаратилган бағоят ибратли ишлар амалга оширилди. Бу бежиз эмас. Мамлакатимиз раҳбари Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқларида таъкидлаганларидек ўзлигимизга қайтиш, миллий урф-одатларимизни эъзозлаш, катталарга ҳурмат ва кичикларга ғамхўрлик, одамийлик, ҳалоллик, олижаноблик, меҳр-оқибат сингари асл инсоний фазилатлар айнан оила муҳитида шаклланади.

1999 йилнинг Аёллар йили деб эълон қилиниши зиммамизга улкан масъулиятлар юклайди. Ота-бобомиз деҳқон ўтган. Фарзандларим меҳнатсевар, одамохун кишилар бўлиб тарбияланаётганлигидан қувончим чексиз. Сурхон воҳасида ҳар қарич ерни эъзозлашни билишади. Хусусан, томорқамизда эртаги карам, пиёз етиштиришнинг ҳадисини олганмиз. Ортиқчасини бозорга чиқариб, ҳар йили мўмай даромад олаяпмиз. Икки йилдирки тарвуз етиштиришни йўлга қўйдик. Бу оила даромадини сезиларли даражада мустаҳкамлаяпти.

Биз - Оналарнинг асосий вазифаси фарзанд тарбиясидир. Улар эса аввало бизнинг юриш-туришларимиздан ибрат олади. Шу боис Президентимиз Фармонига амал қилиб тўйларимизни камчиқим, бир умр эсда қоладиган қилиб ўтказишга ҳаракат қилаяпмиз. Бундан барча катта наф кўраяпти. Муҳими, ёшларимиз мамнун бўлишмоқда. Эртанги кунга ишонч ортиб бораётир.

Бибисора ОМОНОВА, Кўп болали она, Шеробод тумани.

Андижон шаҳридаги «Супермаркет» Америка Қўшма Штатларининг «Вулдрж Энигма» фирмаси билан ҳамкорликда ишлайди. Бу эса намунали хизмат дўконларида кундалик озиқ-овқат маҳсулотларининг узлуксиз ва сифатли бўлишини таъминламоқда.

Суратда: сотувчи Дилоромхон Жалилова.

Бахтиёржон Ҳамрокулов олган сурат.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

П Р Е Т О Р И Я. Комор оролларида яна айирмачилик ҳаракатлари авж олаётгани сабабли Африка Бирлиги Ташкилоти у ерга минтақавий текширувчилар миссиясини жўнатишга қарор қилди. Унга Жанубий Африка Республикаси вакили бошчилик қилади.

ЖАР ташқи ишлар вазирлиги баёнотига қараганда, мазкур гуруҳ можаролар юз бераётган жойда бўлиб, вазиятни барқарорлаштириш борасида музокаралар ўтказади. Миссияга Мадагаскар, Маврикия, Мозамбик, Танзания ҳамда Кениядан вакиллар киритилган.

Ўтган йилнинг август ойида Анжуан ва Мохели ороллари мустақиллик эълон қилиб, Федерация таркибидан чиқишга ҳаракат қилган эди. Комор ороллари марказий ҳукумати ва халқаро ҳамжамият бу ҳаракатларни қоралаб, айирмачиларни можарони тинч йўл билан бартараф этиш борасида музокара ўтказишга чорлаганди. Шундан сўнг вазият бир қадар барқарорлашгандек бўлди, лекин кейинги пайтда Анжуан оролида бундай ҳаракатлар яна кучайди. Айирмачилар билан ҳукумат қўшинлари ўртасида қуролли тўқнашувлар юз бермоқда.

* * *

Н Ь Ю - Й О Р К. БМТ Хавфсизлик Кенгашида Афғонистондаги нотинч вазият юзасидан йиғилиш бўлиб ўтди. Унда ушбу мамлакатда вазиятни барқарорлаштириш ва инсон ҳуқуқлари поймол этилиши ҳолларининг олдини олиш борасидаги масалалар муҳокама қилинган.

Маълумотларга қараганда, йиғилишда БМТнинг Афғонистон бўйича махсус миссияси доирасида фуқаролар ҳуқуқлари билан шуғулланувчи махсус гуруҳ тузиш таклифи илгари сурилган. У 12 нафар кузатувчидан ташкил топади. БМТ Бош котиби Кофи Аннаннинг айтишича, кузатувчилар асосан Афғонистонда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва поймол этилишининг олдини олиш билан шуғулланади.

Шунингдек, улар БМТ Бош котибининг Афғонистондаги махсус вакили Л.Брахимининг мамлакатда тинчликни қарор топтириш борасида амалга ошираётган ишларига кўмаклашади.

* * *

С Т О К Г О Л М. Швецияда Шимолий Кенгаш ташаббуси билан ўтказилаётган «Болалар анжумани» ўз ниҳояси етди. Унда минтақанинг етакчи жамоат арбоблари, Шимолий Кенгашга аъзо мамлакатлар парламенти депутатлари, Болтиқбўйи давлатлари ҳамда Россия вакиллари иштирок этди.

Анжуманда болалар ҳуқуқини ҳимоя қилиш, улар иштирокида содир бўладиган жиноятларнинг олдини олиш, гиёҳвандликка қарши кураш, болаларнинг кундалик фаолияти ва уларга тааллуқли бошқа муҳим масалалар муҳокама қилинди.

10 декабр - Инсон ҳуқуқлари бўйича умумжаҳон декларацияси қабул қилинган кун

ИНСОННИНГ ҲИМОЯЧИСИ АВВАЛО УНИНГ ЎЗИДИР

Эллик миллион одамнинг ҳаётига зомин бўлган иккинчи жаҳон урушидан кейин инсоният тинчлиги ва хавфсизлигини кафолатлайдиган муассасаларга эҳтиёж туғилган эди. Айни шу эҳтиёж важидан бир қанча йирик сиёсий, иқтисодий, ҳарбий тузилмалар пайдо бўлди. Уруш тугаганидан сўнг уч йил ўтиб, 1948 йил 10 декабрда имзоланган Инсон ҳуқуқлари бўйича умумжаҳон декларациясининг қабул қилинишига сабаб ҳам шу эҳтиёж эди аслида.

Асримизнинг иккинчи ярмида дунё мамлакатларида улкан ўзгаришлар юз берди. Иқтисодиётда ҳам, сиёсатда ҳам, маданий- маънавий меъёрларда ҳам. Ҳеч иккиланмай айтиш мумкинки, Инсон ҳуқуқлари бўйича умумжаҳон декларациясининг бугунги аҳамияти бундан эллик йил аввалгига қараганда бир неча баробар катта. Негаки, цивилизация шитоб билан юксалаётган бугунги шароитда инсоний қадриятларни сақлаш ва эъзозлаш, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масаласи алоҳида сифат касб этмоқда.

Европаликлар таъбири билан айтганда, «дунёга эпидемия каби тарқалаётган» демократиядан бугун ҳеч нарсани бекитиб бўлмай қолди. Демократия дегани, гарчанд луғавий жиҳатдан халқ ҳокимияти деган маънони англатса-да, унинг бош вазифаси, энг аввало, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, жамиятдаги барча муносабатларда Инсон бош объект бўлиб қолишини таъминлашдир.

Инсон ҳуқуқлари бўйича декларациянинг асосий мазмунини ифодалайдиган шундай жумла бор:«Барча одамлар эркин ва тенг бўлиб туғилади». Инсон ҳуқуқлари бўйича қилинаётган ишлар нимага қаратилган, деган саволга тенг ва эркин бўлиб туғилган одамларнинг тенг ва эркин яшашлари учун, деб жавоб қайтариш мумкин. Ушбу йўлда амалга оширилаётган ишларнинг барчаси айни шу мақсадга қаратилган. Инсон ҳуқуқлари бўйича умумжаҳон декларациясиси одамларнинг дини, миллати, ирқи, қаерда яшашидан қатъи назар, бирдай ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлишини ифодалаб берган биринчи халқаро ҳужжатдир. Унинг тарихий қиммати шунинг учун ҳам салмоқлидир. Ундан кейин эса инсон ҳуқуқлари бўйича жуда кўплаб ҳужжатларга имзо чекилди, минглаб учрашувлар, анжуманлар ташкил этилди. Бир қарашда, бугун инсоннинг бурчларидан кўра ҳуқуқлари кўпроқдек. Агар 1948 йилда Декларацияни имзолаган давлатлар сони 58 тани ташкил этган бўлса, бугунги кунга келиб бу рақам бир юз етмишдан ошиқ.

Ўзбекистон Республикаси эса 1991 йил 30 сентябрда Инсон ҳуқуқлари бўйича умумжаҳон декларациясига қўшилди. Бошқача айтганда, мамлакатимиз мустақилликка эришгач, илк бор имзолаган халқаро ҳужжат бу Инсон ҳуқуқлари бўйича умумжаҳон декларацияси бўлди.

Республикамизда Инсон ҳуқуқлари бўйича институтларни шакллантиришга алоҳида эътибор қаратилаяпти. Инсон ҳуқуқлари бўйича Республика Миллий маркази, Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили - омбудсман ташкил этилди. Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон билан БМТ, ЕХҲТ, Тараққиёт Дастури ўртасидаги алоқалар ҳам тобора кенгайиб бораяпти.

Инсоннинг энг биринчи ҳуқуқи нима - ЯШАШ. Унинг яшаши учун эса тинчлик керак, осойишталик керак. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг нафақат давлатимизда, балки бутун минтақамизда тинчлик ва барқарорликнинг таъминланиши йўлидаги саъй-ҳаракатларини халқаро доираларда юксак баҳолашаётгани ҳам бежиз эмас.

Бугун айрим мутахассислар инсон ҳуқуқлари ҳақида гап кетганда, аксарият ҳолларда миллий-этник мезонларни, шарт-шароитни эътиборга олишмайди. Мезонлар эса асосан Европа андозаларида бўлади. Лекин одамзод қанчалик тараққий этмасин, мамлакатлар қанчалик ривожланмасин, кимки ўз тарихи, миллий урф-одати, маънавиятидан жудо бўлса, бу ўша мамлакатнинг, ўша миллатнинг интиҳоси ҳамдир. Оддий ҳақиқат шуки, пул инфляцияси эмас, маънавий инфляция фожеадир. Шунинг учун бугун бизнинг олдимиздаги бош вазифа маънан бутун, ўз ота-бобоси кимлигини биладиган, замонавийликда манаман деган, ғарбликдан қолишмайдиган янги авлодни тарбиялаш бўлиб турибди. Шу маънода, Ўзбекистон Президентининг иқтидорли ёшларни чет элларда ўқиши учун «Умид» жамғармаси ташкил этгани ҳам катта иш бўлди. Билим олиш ҳам инсоннинг бош ҳуқуқларидан биридир. Айни ўринда хитойликларнинг бир мақоли эсга келади: «Агар бир йилни ўйласанг гуруч эк, агар ўн йилни ўйласанг дарахт эк, агар мангуликни ўйласанг болаларингни ўқит».

Нима бўлганда ҳам, инсоннинг ҳимоячиси аввало унинг ўзи. Ҳақ-ҳуқуқни талаб қилиш учун ҳақ-ҳуқуқни таниш, қонунни билиш керак. Шунинг учун ҳам бугун одамларнинг, энг аввало, ҳуқуқ- тартибот ходимларининг ҳуқуқий маданиятини ошириш, бу борада амалий ишларни фаоллаштириш зарур.

Хулоса қилиб айтиш мумкинки, бугун Ўзбекистонда инсон ҳуқуқларига алоҳида эътибор қаратилаяпти. Бу эътибор тобора ўсаётир ва муҳим аҳамият касб этаётир.

Фарҳод АРЗИЕВ, ЎзА шарҳловчиси.

Қонун барча учун устувор!

ЗУҒУМ

Адолатсизлик, инсон тақдирига тўраларча муносабатда бўлиш Пахтачи тумани ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар қўмитасининг раиси Рисолат Умарованинг ҳақ-ҳуқуқларини чеклади, сарсон-саргардон қилди

Лондон музейларидан бирида гарчанд мўмиёланмаган бўлса-да, жон таслим этганига уч минг йил ўтганига қарамай тавба-тазарру қилган ҳолатда тош қотган Миср фиръавнларидан бирининг Нил дарёси тубидан топилган мурдаси томошага қўйилган. У на табиат ва на сарвари олам қонуниятларига бўйсунмай, билъакс, ўзини илоҳ деб эълон қилганлиги ҳамда бу йўлда ҳеч нарсадан тап тортмаганлиги учун Оллоҳ томонидан шундай жазога маҳкум этилган. Токи инсонлар ён-атрофларида рўй бераётган воқеа-ҳодисалардан тегишли хулоса чиқарсинлар, ҳаддиларидан ошмасинлар, оёқлари ердан узилиб қолмасин, барчага сабоқ бўлсин учун...

Хом сут эмган бандаси унутгучидир. Агар шундай бўлмаганида эди, тарих хатолари такрорланмас, одамизот учун бу дунё ҳам, у дунё ҳам гўшаи жаннат бўлур эди.

Ҳар бир одам ўзича олам. Ҳеч қачон, бирини иккинчисидан, иккинчисини учинчисидан кам кўрмаслик лозим. Шу боис, донишмандларимиз лавозим ва бурч хусусида сўз борганда, гап унинг катта ёки кичиклигида эмас, балки уни қонунни устивор билиб, нечоғлик сидқидилдан адо этиш ва бировларга жабр-ситам етказмасликда, дея ўгитлар берганликлари бежиз эмас. Зеро, қаердаки зўравонлик авж олса, ўша ерда адолат сояда қолади, қаердаки адолат унутилса, ўша ерда суиистеъмолчиликка йўл очилади.

Таассуфлар бўлсинким, баъзи қонунни ҳимоя қилувчиларнинг ўзлари унга беписанд муносабатда бўлмоқдалар. Охир оқибатда манманлик, кибр - ҳаво илдиз отмоқда, адолатсизлик юзага келмоқда.

Мана бу хат фикримизнинг ёрқин исботи, у Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси номига ёзилган. Бундан буёнги фикр-мушоҳадаларимиз ушбу нома теграсида кечганлиги учун ҳам уни тўлиқ ҳолда келтирамиз:

«Ушбуни ёзиб маълум қиламанки, мен 1997 йил 15 сентябрда ғайриқонуний равишда Пахтачи туман ҳокимининг ўринбосари, туман хотин-қизлар қўмитаси раиси лавозимидан бўшатилган эдим. Мазкур масала юзасидан вилоятимиз касаба уюшмалари кенгаши ва тармоқ касаба уюшма қўмитаси биргаликда текширув ўтказиб, лавозимга тикланишим ва мажбурий юрган прогул кунларимга ойлик маошларимни ундириб бериш зарурлиги тўғрисида хат жўнатишди.

Мана икки ой ўтибдики, қонуний бу талаб бажарилмаётир. Шунинг учун айнан Федерациянгиздан меҳнат қонунчилигини чуқур биладиган етук мутахассисларингиздан юбориб, қонуний ҳуқуқларимни тиклаб беришларингизни сўрайман.

Рисолат УМАРОВА,
Самарқанд вилояти,
Пахтачи тумани».

Арзномага 1998 йил 31 май санаси битилган. Демакки, орадан роппа-роса ярим йил ўтди. Беихтиёр савол туғилади: авалбоши нима бўлган эди-ю, охири нима билан тугади?

Федерация, унинг кенгаши раиси шикоятга ўта жиддий муносабатда бўлди: ушбу масала билан кечиктирмай шуғулланиш учун тегишли кўрсатмалар берилди, энг тажрибали ҳуқуқшунослар сафарбар этилди. Бу ўз-ўзидан тушунарли эди. Боиси, кимсан ҳоким ўринбосари минг изтиробда қўлига қалам олишга мажбур бўлган жойда оддий фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқлари бузилмаслигига ким кафолат бера олади? Лекин, айни вақтда, сўнгги йилларда талай ибратли ишлари билан эл оғзига тушган туманда бундай номақбул ҳол юз бериши мумкинми, деган мулоҳаза ҳам йўқ эмасди.

Халқда «шошган ўрдак ҳам боши билан, ҳам кети билан шўнғийди», деган нақл юради. Афсуски, Пахтачи туманидан бошланиб, аввал вилоят, сўнг республика идораларининг аралашувига сабаб бўлган ушбу воқеани шунчаки шошқалоқлик, совуққонлик дея изоҳлаш қийин. Воқеалар таҳлили ҳоким «сен эмас, мен» деган тушунча остида ҳаракат қилганлигини тасдиқлайди. Шундайки, туман хотин-қизлар қўмитасининг раиси, ҳоким ўринбосари Рисолат Умарова - туман собиқ ҳокими Б.Бердимуродовнинг 1997 йил 15 сентябрдаги 282-сонли қарорига кўра гўёки «бошқа ишга ўтиши муносабати билан» вазифасидан озод этилган. Эҳтимол, ҳоким бошқа - тармоқ бўйича ўринбосарларидан бирига нисбатан шундай буйруқ чиқарганида ҳақ бўлур эди. Бироқ, у амалдаги қонунни, ҳам вилоят хотин-қизлар қўмитаси Уставини қўпол равишда бузиб, бир йўла иккита хатога йўл қўйган. Биринчидан, Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 92-моддасида ходимни доимий бошқа ишга ўтказишга фақат унинг розилиги билан йўл қўйилиши кўрсатилган бўлиб, Р.Умарова воқеасида эса бундай қилинмаган, боз устига бошқа иш ҳам таклиф этилмаган. Иккинчидан, ҳокимнинг бу ҳаракати Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 2 мартдаги «Ўзбекистон Республикасида Давлат ва жамият қурилишида хотин-қизларнинг ролини ошириш тўғрисида»ги Фармонининг 2-бандига зиддир. Мазкур Фармонга кўра хотин-қизлар масалалари бўйича ҳоким ўринбосари лавозимини тегишли хотин-қизлар қўмиталарининг раислари эгаллашлари керак, қўмита раислиги эса сайлов асосида ўз эгасини топади. Гарчанд, ҳокимнинг ишдан бўшатиш ҳақидаги қарорида Ўзбекистон Республикаси «Маҳаллий давлат ҳокимият органлари тўғрисида»ги Қонуннинг 21-моддасига асосланганлиги келтирилса-да, у хотин-қизлар қўмитаси бошқаруви (Пленуми)нинг Р.Умаровани лавозимидан озод этиш ҳақидаги қарори бўлгандагина қўлланиши мумкин эканлиги негадир унутилган.

Масалага янада ойдинлик киритадиган бўлсак, Самарқанд вилояти хотин-қизлар қўмитаси ҳамда Пахтачи туман хотин-қизлар қўмитаси Уставларининг 5-бандига мувофиқ қўмита раисини сайлаш, лавозимидан озод этишга бошқарув (Пленум) ваколатлидир. Ҳокимнинг буйруғи эълон қилинган пайтда эса, Р.Умаровага нисбатан бошқарувнинг бундай қарори бўлмаган. Орадан икки кун ўтибгина ҳоким шундай қарорни қўлга киритган. Биз бежизга «қўлга киритган» демаяпмиз. 1997 йил 17 сентябрда бўлиб ўтган Пахтачи туман хотин-қизлар қўмитаси Пленумининг мажлис баёни билан танишган киши гап нима ҳақда эканлигини дарҳол пайқайди. Унда, жумладан, шундай сўзлар битилган:

«Пленум ишини туман ҳокими Бердимуродов очди. Пленум кун тартибида ташкилий масала кўрилди.

Б.Бердимуродов пленум қатнашчиларини туман ҳокимининг 1997 йил 15 сентябрдаги 182-К рақамли қарорига асосан туман ҳокимининг хотин-қизлар ишлари бўйича ўринбосари бўлиб ишлаган Умарова Рисолат Барноевнани мутахассислиги бўйича бошқа ишга ўтиши муносабати билан эгаллаб турган вазифасидан озод этганлигини маълум қилди. Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 2 мартдаги Фармонига биноан ушбу лавозимда ишлаб турган ходим айни пайтда туман хотин-қизлар қўмитаси раиси ҳам эканлигини эслатиб, юқоридаги қарорига асосан Р.Б.Умаровани туман хотин-қизлар қўмитаси раиси вазифасидан озод этишни сўради. Таклиф тасдиқланди.

Қаршилар, бетарафлар йўқ...

Бердимуродов ўз сўзида давом этиб, ҳозиргача туман марказий поликлиникасида геникол-шифокор вазифасида ишлаб келган Бекбоева Моҳира Саъдиновнани вилоят ҳокимлиги билан келишилган ҳолда ўзининг 1997 йил 16 сентябрдаги 187-К рақамли қарорига асосан туман ҳокимининг хотин-қизлар ишлари бўйича ўринбосари этиб тайинлаш тўғрисида қарор чиқарганлигини маълум қилди...»

Ўзи хон, кўланкаси майдон, деганлари шу бўлса керак-да. Юқорида таъкидлаганимиздек, туман хотин-қизлар қўмитаси бошқаруви (Пленуми) озод этмай туриб бир одамни ишдан бўшатган ҳоким яна эски хатосини такрорлаб, Пленум тасдиқламай туриб олдиндан бошқа бир кишинихотин-қизлар ишлари бўйича ўринбосар этиб тайинлаб ўтирса!

Энг ачинарлиси ҳамда ташвишланарлиси шуки, пленум иштирокчилари қонунга зид иш қилинаётганлигини, инсон - аёл ҳақ-ҳуқуқи чекланаётганлигини кўра била туриб, муросасозлик қилдилар. Шундан кейин ҳам ажабланмай кўринг-чи!

Воқеалар ривожи, инсон тақдирига беписанд қараш ва бошқа ғайриқонуний хатти-ҳаракатлар Рисолат Умаровани қўлга қалам олишга, ўз ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилиб, вилоят касаба уюшмалари кенгашига шикоят ёзишга мажбур қилди. Шу муносабат билан ўтказилган текширув чиндан ҳам Р.Умаровага нисбатан адолатсизлик қилинганлигини тасдиқлади. Ҳоким қарори ҳамда буйруғида баён этилган «бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан вазифасидан озод этилсин» ўз тасдиғини топмагани, чунки у иш билан таъминланмагани, шунингдек, Р.Умаровага меҳнат шартномасининг бекор қилинганлиги ҳақидаги буйруқ нусхаси ва меҳнат дафтарчаси ўз вақтида берилмаганлиги оқибатида Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 108-моддаси талаби бажарилмаганлиги, бинобарин, юқоридаги асослардан келиб чиқиб Р. Б. Умаровани аввалги лавозимга тиклаш, тўғрисида туман ҳокимлигидан ёзма равишда сўралган. Бироқ...

Пахтачи туман ҳокимлиги текширувда иштирок этган вилоят касаба уюшмалари кенгаши ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг биргаликда амалга оширган қонуний муносабатларини тан олмади. Тўғрироғи, назар-писанд қилмади. Юқорида зикр этиб ўтганимиздек бу ноҳақлик, зуғум Р.Умаровани яна ҳам юқорироққа - Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясига шикоят йўллашга мажбур этди. Яна текширув, яна ва яна оворагарчилик...Табиийки, қўшимча камчиликлар аниқланди. Текширув ва аниқланган қонунбузарликлар натижаси ўлароқ туман ҳокимига Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерациясининг меҳнат ҳуқуқлари нозири томонидан шу нозирлик ҳақидаги низомга асосан Р. Б. Умаровани ўз ишига тиклаш, мажбурий бўш юрган кунларига маош ундириш ва меҳнат дафтарчасига тегишли ёзув киритиш юзасидан ёзма тақдимнома берилди. Қизиғи шундаки, ижро муддати ўтса-да, қонуний талабларни бажаришни ҳеч ким хаёлига ҳам келтирмади. Билъакс, ҳақиқатни мардларча тан олиш, хато-камчиликларни бартараф этишга киришиш ўрнига «ўйин»га берилиб кетишди. Хусусан, туманнинг янги ҳокими Э.Умматовнинг Федерация кенгашига йўллаган эътирозномасида шундай дейилади: «1997 йил 15 февралда Пахтачи туманида республикадаги барча туманлар қатори хотин-қизлар қўмитасининг биринчи ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтган. Конференция хотин-қизлар қўмитасининг ҳисобот даври фаолиятига баҳо бериб, туман хотин-қизлар қўмитасининг янги таркибини сайлаган. Шунинг билан илгариги қўмита ҳамда унинг раиси ваколатлари тугаган. Бироқ, конференция якунида хотин-қизлар қўмитаси раисини сайлаш масаласи очиқ қолган. Сабаби ...»

Бу ёғи куракда турмайдиган гаплар. Чиндан ҳам ҳоким айтган санада хотин-қизлар қўмитасининг ҳисобот-сайлов йиғилиши ўтказилган. Унда қўмита иши қониқарли деб топилган ва янги бошқарув таркиби, шу жумладан унга Р.Умарова ҳам сайланган. Шунингдек, ана шу конференцияда вилоят қўмитасига делегатлар сайланган бўлиб, ҳар иккала сайловда ҳам Р.Умарова номи қўмита раиси сифатида зикр этилган.

Яна эътиборингизни ҳокимнинг эътирозномасида билдирилган «ваколатлари тугаган» деган сўзларга қаратамиз. Биринчидан, Р.Умарованинг қўмита раислиги лавозимидаги ваколати 1997 йил 16 февралда тугаши мумкин эмас. Чунки у 1995 йили 5 йил муддатга сайланган. Иккинчидан, Р.Умарованинг 1997 йил 15 сентябрга қадар, яъни ушбу конференциядан сўнг ҳам етти ой мобайнида ўз вазифасини бажарганлиги ва лавозим маошини олиб келганлиги, айни вақтда ҳоким ўринбосари сифатида фаолият кўрсатганлигини ҳеч ким инкор этолмайди-ку?! Атоқли драматург Шекспирнинг Ҳамлети «Оқ нарса қорайиб, қора нарса оқариб кўриняпти» дегани шу эмасмикин?

Арасту шундай дейди: «Баркамолликка эришган инсон барча жонзотлардан юқори туради. Аммо агар у қонунлар ва адолатга бўйсунмай яшаса, ҳаммасидан тубандир. Адолатсизликни қурол қилиб олишдан ҳам даҳшатлироқ қурол йўқ».

Қаранг, йўл қўйилган битта хатони хаспўслаш учун яна қанча хатоларга йўл қўйилаётир, ёлғонлар тўқилаётир. Уят эмасми? Калондимоғликни айтмайсизми? Чиллаки чиллакини кўрса чумак урадими ёки бунинг яна бизга қоронғу бўлган томонлари борми?

Ушбу масалага аниқ-равшан ойдинлик киритиш учун у республика касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсати йиғилиши кун тартибига қўйилди. Унда иштирок этиш учун Самарқанд вилояти ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар қўмитасининг раиси таклиф қилинган эди. Аммо инсон тақдирига беписанд қараш, кибр-ҳаво яна ўз ишини қилди. Вакил қилиб юрист юборилди. Эътироф этиш керакки, у чиндан-да малакали ҳуқуқшунос эканлигини исботлай билди. Бироқ у қанчалик кучли билимга эга бўлмасин, охир- оқибат қонун устуворлик қилди. Адолат тантанасига эришилди. Рисолат Умаровани ўз вазифасига тиклаш юзасидан Раёсат қарори қабул қилинди.

Шу ўринда Президентимиз Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Самарқанд вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқидаги қуйидаги сўзлари ёдга тушади: «Ҳаёт ўз йўлида давом этаверади. Раҳбарлар келиб кетади, эл, халқ қолади. Лекин ана шу раҳбар халқ кўнглидан ўзига жой топа оладими?»

Ҳўш, қонунни назар-писанд қилмай инсон ҳақ-ҳуқуқини таҳқирлаган, оқил ва одил фуқароларнинг ҳақли таънасига учраган Пахтачидаги мутасадди раҳбарлар бу саволга қандай жавоб беришаркин?

Мирғиёс ҚАЮМОВ,
Зайниддин РИХСИЕВ,
Будир ПЎЛАТОВ.

Таҳририятдан:

- Улуғ донишмандлар Ватанга энг муносиб таъриф излаганда, уни Она сиймосига қиёс этганларида катта маъно бор,- дея таъкидлади ҳурматли Президентимиз Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқида. - Дунёда «муқаддас» деган сўзга энг муносиб зот ҳам - Онадир.

Демакки онани - аёлни эъзозлаш - миллатимиз, халқимиз учун олий қадрият даражасига кўтарилган.

Бас, шундай экан, ишонамизки, Самарқанд вилояти ҳокимлиги мўътабар зот - аёлга, Пахтачи туман ҳокимининг ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раисига нисбатан қилинган зуғум, адолатсизликка муносиб баҳо бериб, ушбу масалага узил-кесил нуқта қўяди.

Фарғона вилояти **Риштон туманидаги Ражабов номли ширкат хўжалигида иш звено усулида ташкил этилган.**

Шу боис деҳқонлар ўзларини ернинг ҳақиқий эгаси, деб ҳис этишмоқда. Ана шундай миришкорлардан бири Муқимжон Ҳасановдир. У жорий йилда мавжуд 9 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан ғалла йиғиштириб олди. Келаси йил эса ихтиёридаги ерга чигит экишни мўлжаллаб турибди.

Суратда: звено бошлиғи Муқимжон Ҳасанов.

Баҳтиёржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

МЕҲНАТ АРДОҒИ

Кейинги йилларда Қува туманидаги Улуғбек номли жамоа хўжалиги бироз оқсаб қолган эди. Фозилжон Тожиматов жамоага раҳбар бўлиб келгач, бош мутахассис ҳамда бригада бошлиқлари суҳбат ўтказиб, йўл қўйилган хатоларнинг асл сабабларини аниқлади. Бошқарув бўғинида бўшашувчанлик, мутахассисларнинг вазифасига нисбатан совуққонлик, масъулиятсизлик ҳоллари мавжудлиги боис ҳар бир ходимга нисбатан талабчанликни кучайтирди. Бригада бошлиқлари билан маслаҳатлашиб иш юритди. Жорий йилда 519 гектар ерга «Фарғона-3» навли чигит экиб, ғўза агротехника қоидалари асосида парвариш қилинганлиги, иш юритишда илғор усуллар қўлланилганлиги ўзининг самарасини берди. Режа удданди. Давлат қабул пунктларига 1615 тоннадан ортиқ қимматбаҳо саноат хом ашёси топширилди. Ҳосилдорлик 31,5 центнерданни ташкил этди. Етиштирилган хом ашёнинг асосий қисми юқори навларга сотилди. Бундай меҳнат ғалабасини қўлга киритишда тажрибали деҳқон Муродил Собиров бошлиқ бригада заршунослари муносиб улуш қўшишди. Бригада деҳқонлари хўжаликда биринчи бўлиб 60 гектар ернинг ҳар гектаридан 33 центнердан ҳосил кўтаришди.

Теримчи ва хашарчиларга иш ҳақи ўз вақтида тўлаб борилди. Илғорларга хўжалик бошқаруви томонидан мукофотлар берилди. Жумладан, хўжаликда биринчи бўлиб, йиллик режани бажарган бригада бир бош қўй, гилам, иккинчи ўрин 30 кийимлик атлас, учинчи ўрин эса 20 кийимлик атлас билан тақдирланди.

Айни чоғда миришкорлар ерни келаси йил ҳосили учун тайёрлаш ишларини ниҳоясига етказишмоқда. Пахта майдонларини ғўзапоядан тозалаш, ариқ-зовурларни тартибга солиш, шудгорлаш юмушлари шулар жумласидандир. Маҳаллий ўғит жамғариш, техникани таъмирлашга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда.

Аҳмаджон ТЎХТАСИНОВ.

Марғилонда Юсуфжон қизиқ Шакаржонов номидаги биринчи республика қизиқчи ва аскиячилар кўрик-танлови ўтказилди. «Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмаси, халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар республика илмий-услубий маркази ҳамда Фарғона вилоят ҳокимлиги томонидан ташкил этилган бу тадбирда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан саксонга яқин истеъдод соҳиблари қатнашди.

Қизиқчилар танлови

Танловдан кўзланган асосий мақсад мамлакатимизда ёш кулги усталарини кашф этиб, уларнинг истеъдодини ривожлантиришдан иборат эди. Қизғин ўтган бу ўзига хос мусобақада Навоий вилоятидан Соҳиб Ҳасанов раҳбарлигидаги театр студияси ҳамда Марғилон шаҳар маданият уйининг Мамасидиқ Ширяев бошчилигидаги қизиқчилар гуруҳи ғолиб деб топилди. Санъат мухлислари орасида катта қизиқиш уйғотган бу тадбирни ҳар икки йилда бир марта ўтказишга қарор қилинди.

/ЎзА/

ТУРКИЯДА ЯНГИ ҲУКУМАТ ТУЗИЛМОҚДА

Ўтган ҳафтада Президент Сулаймон Демирел 73 ёшли тажрибали сиёсатчи, Демократик сўллар партиясининг етакчиси Бюлент Эжевитга Туркия Республикасининг янги ҳукумати таркибини тузиш ва мамлакатни бўҳрондан олиб чиқиш юзасидан топшириқ берди.

Маълумки, Туркия парламенти яқинда мамлакатнинг амалдаги бош вазири Месут Йилмаз раҳбарлигидаги ҳукуматга ишончсизлик билдирди. Месут Йилмаз Маҳкамаси атиги бир ярим йил муқаддам фаолият бошлаган бўлиб, сўнгги уч йил ичида тузилган бешинчи ҳукумат ҳисобланар эди.

Шарҳловчиларнинг фикрича, ҳукуматнинг юқори доирадаги амалдорлари давлатга қарашли банкнинг сотиб юборилишини қўллаб-қувватлашда ва уюшган жиноятчиликка бевосита даҳлдор бўлган тадбиркорга кўмаклашганликда айбланади. Қизиғи шундаки, бу борада ҳукумат вакилларининг айбдорлигига ана шу шубҳали тадбиркор Кўркмас Йигитнинг ўзи гувоҳлик берган. Кўркмаснинг айтишига қараганда, нуфузли амалдорлардан бир нечаси уни давлат бошқарувида бўлган Туркбанки сотиб олишга кўндиришади. Натижада, у август ойида ушбу банкни 600 миллион долларга сотиб олган.

Ноябр ойида депутатлардан бири Кўркмас Йигитнинг Туркияда номи тилга тушган гангстер Оловуддин Чақичи билан алоқадорлигини, қолаверса, банк савдоси билан боғлиқ ишларда ана шу ашаддий жиноятчининг ҳам бевосита қўли борлигини фош этганидан сўнггина мазкур банкни хусусийлаштириш жараёни тўхтатиб қолинди.

Мазкур амалдорлар ўзларининг коррупцияда айбдорликларини рад этишларига қарамасдан, асосий мухолифатчи партияларнинг қатъий талаби билан 25 ноябр куни мамлакат парламенти томонидан Йилмаз ҳукуматига ишончсизлик билдирилди. Эндиликда Туркиядаги мавжуд партиялар вакилларининг иштирокида янги коалициявий ҳукумат барпо этиш масъулияти мамлакатнинг собиқ бош вазири Бюлент Эжевит зиммасига юкланди.

70-йилларда Туркия ҳукуматига уч маротаба раҳбарлик қилган Бюлент Эжевит номзодига келсак, у сиёсий қарашлари бўйича миллийликка бирон ён берувчи сўлмарказчилардан саналади. Айни чоғда Бюлент Эжевит адабиётчи, зиёлий сифатида мамлакатдаги сиёсий кучларнинг аксарият қисми томонидан мақбул кўрилган, ҳаттоки ҳарбийлар орасида ҳам эътибор қозонган.

Мамлакат Конституциясига биноан, Бюлент Эжевит тузадиган вақтинчалик ҳукумат янги йилнинг апрел ойида ўтадиган навбатдаги сайловгача ҳокимиятни бошқариб туриши керак бўлади. Хўш, нафақат Туркия иқтисодиётини сақлаб қолиш, балки ўзини ҳам ҳаракатчан сиёсатчи сифатида сиёсат саҳнасида ушлаб тура билиш Бюлент Эжевитнинг қўлидан келармикан?

Мутахассисларнинг фикрича, Эжевитнинг бўлажак командаси парламент томонидан тасдиқлансагина бу масалага бир мунча ойдинлик киритиш мумкин бўлади.

Ҳозирда эса Эжевит ўзининг вақтинчалик ҳукумат бошлиғи эканига қарамай, дунё миқёсидаги ялпи иқтисодий бўҳрон асоратларининг мамлакат иқтисодиётига таъсирини мумкин қадар камайтиришдан иборат мутлақо аниқ мақсадлар сари интилмоқда.

«ТУРКИСТОН-ПРЕСС»

ЭЛ ЭЪЗОЗИ — УЛУҒ НЕЪМАТ

дейди Ш. Рашидов туманида истиқомат қилувчи 96 ёшли Ҳаким ота Назаров

Эллигинчи йилларда Мирзачўлни ўзлаштириш ишлари бошланиб, тоғолди ҳудудларда истиқомат қилувчилар бу ишга оилавий сафарбар этилдилар. Ана шундайлар орасида Ҳаким Назаровлар оиласи ҳам бор эди. Ҳаким бобо бошчилигидаги оила аъзолари 1955 йили чўлга отланишди. Бу катта карвон сафарга отланаркан, иш яхши бўлганидан кейин кишининг ризқ-рўзи ҳам бутун бўлишини англаб, жаннатмакон Бахмалдаги қишлоғини ортда қолдириб, даромади камроқ бўлган қўриққа келиб ишлашдан қўрқмади.

Ҳаким бобонинг оиласи ҳам Мирзачўлда камол топди. Бобонинг олти ўғли, ўн тўрт қизи Мирзачўлда таваллуд топди, улғайиб вояга етди. Улар халқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилишаяпти. Бугунги кунда отахон кўплаб невара, 30 дан ортиқ чеваралари оғушида бахтли ҳаёт кечирмоқда. Яқинда отани бутун қариндош-уруғлари эвара кўргани билан қутлашди. Янги меҳмонга бобоси Баҳодиржон дея исм қўйиб берди.

Ҳаким бобо асли чорвадор эмасми, чорвачиликнинг бугунги аҳволи ҳақида куйиниб шундай дейди:

— Мен умримнинг асосий қисмини чорвачилик учун сарфладим. Ғоят машаққатли касб. Бугун ҳар бир хонадонда, айниқса, қишлоқ жойларда ҳеч бўлмаганда бир бош сигир бузоғи билан бўлгани маъқул, деб ҳисоблайман.

Тўқсон олти ёшли Ҳаким бобо ҳузурига кунда чорвачилик билан шуғулланаётган фермерлар тез-тез келиб маслаҳатлар олиб туришади.

...Одамлар орасида ҳийла бўйдор, кенг пешонали, истараси иссиққина мўйсафид ҳам кетиб боради. Кўксини қоплаган оппоқ соқоли, маънодор кўзлари, оқ яктаги унга янада улуғворлик ва нуронийлик бахш этади. Учраган катта-ю кичикнинг қўли кўксида. У кишига салом беришади:

— Ассалому алайкум, Ҳаким ота.

— Ваалайкум ассалом, умрингдан барака топ, болам.

Бу ҳурматли қария - табаррук инсон тўю-маъракаларнинг, катта-кичик давраларнинг эъзозли кишиси Ҳаким ота Назаров.

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ишонч» мухбири.

Олам узра номи кетган Ўзбекистон, ўзбегим...

(Давоми. Боши 1-бетда)

«Ўзбек халқи чексиз муҳаббат билан ўз аждодларига иззат- икром кўрсатади. Буюк салафлари номини бутун дунёга ёйиб, шарафлайди, - деб ёзади ушбу журнал. - Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти Ислом Каримов кучли демократик давлат барпо этиш учун бетиним ҳаракат қилмоқда. Янги жамиятда халқ ўзининг диний ҳам эътиқод эркинлигига эга. Ҳа, Президент халқ ҳаёти фаровонлиги ва мамлакат тараққиёти учун бутун ҳаётини бағишлаган. Алломалар тўйи ташкилотчиси ҳам Президентдир. Ислом Каримов шундай дейди: - Бу улуғ муҳаддис ва буюк аллома нафақат ўзбек халқининг, балки бутун мусулмонларининг, дунёнинг фахр-ифтихоридир!»

«Покистон обсервер» газетаси: «Мовароуннаҳр Макка ва Мадинадан кейинги муқаддас жойдир, - дея эътироф этади ва бунинг сабабини шундай изоҳлайди: - Чунки айнан шу ҳудуд ислом динининг ёйилиши ва рағбатлантирилишида иккинчи манба бўлган. Айнан шунинг учун ҳам субқитъа кишилари... Ўзбекистон аҳолиси билан асрий тарихий ришталарга эга».

Шу йилнинг 4 ноябрида эълон қилинган «Имом Бухорий ва ал-Фарғоний юртига саёҳат» деб номланган мақолада: - Биз

Бибихоним масжиди, Амир Темурнинг қабри қўйилган мовий гумбазли, маҳобатли мақбара - Гўри Амирни зиёрат қилдик, - дейди журналист, сўнг халқимизнинг улуғ салафларига кўрсатаётган эҳтиромига қиёс сифатида бир ҳикматга эътиборни қаратади: - Бу ҳолат шу қадар таъсирлики, Амир Темур ўз васиятига кўра, пири Саид Барака оёғи учига дафн этилган!..

Зеро, улуғларнинг бешигини тебратиш, гарчи фарзанди бўлса-да, уларга иззат-икром кўрсатиш, улуғлар олдидаги

хокисорлик халқимизнинг ҳимматини дунёга кўз-кўз этаётган нодир ва олижаноб хислатлардан биридир...

Покистоннинг катта нуфузга эга инглиз, урду ва араб тилларида чиқадиган «Медиа Таймс» журнали эса, сўнгги сонини тўлиғича Ўзбекистонга бағишлаган. Журнал муқовасида - юртбошимизнинг сурати, ички ҳар бир саҳифа эса, байроғимиз, гербимиз тасвири билан кўркам тарзда безатилган.

«Ўзбекистоннинг қаерига йўлингиз тушмасин, меҳмоннавоз кишилар сизни «Ассалому алайкум!», яъни, «Сизга тинчлик тилайман!» - деб илиқ кутиб олишади», - деб ёзади журнал «Ўзбекча саломалик» мақоласида, сўнг халқимизнинг ўзига хос меҳмоннавозлиги, миллий удум ва анъаналар - никоҳ, оила ва маҳалла, миллий байрамларимиз, жумладан, Наврўзи олам, сўзана ва ҳунармандлик, зардўзлик, рақс санъати, бир сўз билан айтганда, ҳаётимизга кўрку таровот бағишлаб турган миллий ўзига хос жиҳатлар ҳақида батафсил ҳикоя қилади.

Буюк Британиялик Эми Спьюлинг Ўзбекистоннинг турфа хил ноз-неъматлари ҳақида фикр юритар экан, йигирманчи йилларда ҳам Тошкент - нон шаҳри, деб аталганини, ҳатто чегара ортидан келган оч-наҳорларга ҳам бошпана бўлганлигини ёдга олиб ўтади, шундан келиб чиқиб, бугун ҳам у турфа миллат ва элат вакилларига бағрини кенг очиб турганлиги ҳақида сўз юритади, серҳиммат бу халқ етиштираётган ноз-неъматларни, албатта, татиб кўриши керак, дейди у, чунки бу неъматлар таъми, тилни ёрадиган ширасини таърифлаб беришга тил ожиздир!..

Журнал ўтаётган йил юртбошимиз томонидан Оила йили деб эълон қилингани ҳақида сўз юритиб, ўзбек оиласининг ботиний салоҳиятини шарафлайди: «Етмиш йилдан ортиқ ҳукм сурган шўро истибдоди ҳам ўзбек оиласи меъёрларини ўзгартира олмади, - дейди журналист, - имонимиз комилки, ўзбек оиласининг юксак тарбиявий илдизлари қўшни, қардош мамлакатлар, шу жумладан, Покистон учун ҳам, шубҳасиз, тараққиёт асоси бўлиб хизмат қилишга муносиб...

Ҳар бир ҳовлида мўъжаз бўлса-да, мевали боғ бор, - дея давом этади у. - Имом Бухорий, Ибн Сино, Алишер Навоий ва Мирзо Улуғбек Ватани бўлган бу юрт нафақат беадад маъданлар захирасига эга, айни пайтда тенгсиз маданият, илму маърифат ўчоғи ҳамдир.

Назаримда, бу - ҳам ақлий, ҳам диний юксалиб минтақамиздаги бошқа мусулмонларга ибрат бўлгуликдир».

Журнал қадим Бухоро ва Хива шаҳарларининг дунё миқёсида нишонлаган 25ОО йиллик тўйи, уларнинг тарихи, 223 километр масофага чўзилган Ғузор-Бойсун-Қумқўрғон темир йўли қурилиши, унинг истиқболлари, Тошкент метрополитени янги йўналишидаги қурилишлар, юртимизнинг навқирон автомобилсозлик, самолётсозлик, олтин, нефть ва газ саноати, Зариповлар сулоласининг миллий циркчилик мактаби, шунингдек, «Президент кубоги» халқаро теннис мусобақалари, спортимизнинг чақноқ юлдузлари ҳақида ёрқин ҳикоя қилган, бири-биридан жозибали рангли суратлар эса мамлакат ҳаётининг турли қирралари ҳақидаги тушунчаларни янада бойитади ва улар бир бутун ҳолида бугунги Ўзбекистон ҳақида журналхонда яхлит тасаввур ҳосил қилади.

Ўзбекистон истиқлолининг дастлабки куниданоқ хорижий ишбилармонларга кучоғини кенг очди, деб ёзади «Медиа Таймс»: «Бу юрт дунёдаги ноёб маъдан захираларига бой энг бадавлат ўн мамлакатнинг бири ҳисобланади. Ундаги маъданлар қиймати 1.92 триллион фунт стерлинг деб баҳоланган... Ўзбекистон олтин ишлаб чиқариш миқёсида дунёдаги йирик етти мамлакатнинг бири, олтин захиралари бўйича у бешинчи ўринда туради...»

Журнал Ўзбекистоннинг чексиз имкониятлари, хорижлик ишбилармонлар билан ҳамкорликда яратилган йирик қўшма корхоналар, улар жаҳон андозаларига мос равишда ишлаб чиқараётган рақобатбардош маҳсулотлар, сайёҳликни беҳад ривожлантириш мумкинлиги ҳақида мароқ билан ҳикоя қилган ва, албатта, истиқлол шарофати билан амалга оширилаётган бу кўламли ўзгаришлар юртбошимизнинг узоқни кўзлаб олиб бораётган оқилона сиёсати маҳсули сифатида баҳоланган.

- Кундан-кунга ривожланиб бораётган, бизнес имкониятлари бениҳоя улкан бўлган Ўзбекистон бугунги кунда бутун дунё эътиборини ўзига тортмоқда,- дейди журнал ходими жаноб Чоудҳри Ҳамид Маҳмуд. - Ўзбекистон - улкан иқтисодий салоҳиятга эга бўлган давлат. У Осиё ва Оврупони боғловчи кўприкдир.

Мустақилликдан сўнг Ўзбекистон спортчилари жаҳон чемпионатлари, жаҳон кубоги ҳамда халқаро мусобақаларда, Осиё чемпионатларида 399 та медални қўлга киритишга муваффақ бўлишди.

Улар Ватанига олиб келган медалларнинг 131 таси олтин, 126 таси эса кумушдир, дея қайд этади «Медиа Таймс».

«Тошкентда, Бухоро ва Самарқандни айланганда, маданий мерос ва маънавий уйғонишнинг шоҳиди бўлдим», деб ёзади журнал ходими, сўнг у қадим Самарқандга кўрк бағишлаб турган Шоҳи Зинда, Гўри Амир, Бибихоним, Регистон мажмуи, Шаҳрисабздаги муҳташам Оқсарой, шунингдек Амир Темур ва темурий шаҳзодалар ҳақида ҳаяжон билан ҳикоя қилади. Журнал миллий адабиёт намояндалари ижодига ҳам алоҳида ўрин ажратган. Абдулҳамид Сулаймон Чўлпоннинг озодликка ташна руҳдаги шеърияти ҳақидаги мақола, табиийки, покистонлик журналхонларда катта қизиқиш уйғотади. Шунингдек, журнал лаҳорлик Тоҳир Аслом Гора «Ўзбек шеърияти антологияси»ни нашрдан чиқараётгани, Алишер Навоий ҳазратларининг ғазаллар мажмуи нашрга тайёрланаётгани, Эркин Воҳидовнинг «Олтин девор» комедияси «Ал Ҳамра» театри саҳнасида намойиш этилаётгани ҳақида маълумот беради, ўз навбатида бу адабиётимизга бўлган муҳаббатни намоён этса, покистонлик Аббос Хоннинг «Буюк ипак йўли очилиши арафасида» туркум бадиалари, Изҳор ул Ҳақ, Чоудҳри Ҳамид Маҳмуд, Файсал Зоҳид Малик сингари соҳиби қаламларнинг мустақил Ўзбекистон ҳаётидаги маънавий, иқтисодий, ижтимоий ўзгаришлар, Президент Ислом Каримов юритаётган ички ва ташқи сиёсат, Ватанимизнинг қадим тарихи, асори атиқалар, замонавий улуғвор қурилишлар ҳақидаги қатор мақолалар покистонликларнинг юртимизга бўлган қизиқиши чексиз эканлигини ўзида ифода этади.

Покистонлик ҳамкасбимиз юртимизнинг салоҳияти, кўркам табиати, халқимизнинг олижаноб фазилатлари улуғланган мақоласини шундай номлаган: «Бу гўшадан ҳеч ким кўнгли тўлмай чиқиб кетмаган!»

Бу гап бежиз айтилаётгани йўқ. Бу - шу юртга меҳр, бу - эҳтиром, чин дилдан айтилган инсоний эътироф бу!

Ғаффор ҲОТАМОВ.

Ҳиссадорлик жамиятларида

СОФ ДАРОМАД КЎПАЙМОҚДА

Бухоро вилоятидаги «Қоракўлдонмаҳсулот» ҳиссадорлик жамияти республикамиздаги мавжуд йирик саноат корхоналаридан биридир. Корхонада жорий йилнинг ўтган даврида 344 миллион 65 минг сўмлик, ёки бошқача қилиб айтганда, 11 минг 664 тонна «Ўзбекистон» навли ун, 6 минг 205 тонна омухта ем ҳамда 208 тонна макарон маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Бундан ташқари, Туркиядан «Экмасан» фирмаси билан ўзаро тузилган шартнома асосида ўрнатилган янги дастгоҳ-ускуналари туфайли аҳолига 250 тонна нон маҳсулотлари ҳам етказиб берилди. Шунингдек, бу ерда 64 тонна гуруч қадоқланиб, вилоятнинг Қоракўл ва Олот туманлари савдо дўконларига сотилди. Натижада тўққиз ойлик соф даромад 24 миллион сўмни ташкил этди. Ҳар бир акциядор 350 сўмдан девидент пулларини олишди. Корхона бўйича бу кўрсаткич 93 миллион сўмга етди.

Хўш, бундай муваффақиятларнинг сири нимада?

Аввало, шуни айтиш керакки, зарур ва эҳтиёж талаб техник жиҳозлар келтирилиб, эскириб қолган тегирмонлар, траспорт воситалари қайта таъмирланди. Ишлаб чиқариш қувватини янада ошириш мақсадида эса Италия ва Болгария каби хориж мамлакатларидан замонавий асбоб-ускуналар олиб келиб ўрнатилди.

Ҳиссадорлик жамияти деҳқон ва фермер хўжаликларидан 20520 тонна бошоқли дон қабул қилиб, бир сменада 1 тонна нон маҳсулотлари ишлаб чиқармоқда. Ғалла ташиш мавсумида корхона ихтиёридаги мавжуд 15 та турли русумдаги трактор ва иккита автоуловлар ёрдамида доннинг 70-80 фоизи ташилганлиги ҳам жамоа даромадини оширишга сабаб бўлмоқда.

Бундан ташқари, туманлар хўжаликларига 82 миллион сўмлик бошоқли дон уруғи сотилди. Бунда М. Абдуллаев, Ғ. Бозоров, С. Эргашев ва Ш. Ҳакимов каби илғор ишчилар меҳнат унумдорлигини оширишда бошқаларга ўрнак бўлаётир.

— Биз, — дейди суҳбат чоғида тадбиркор раҳбар С. Ҳасанов, — жамоамиз иқтисодини янада мустаҳкамлашга катта эътибор бераяпмиз. Бунинг учун корхона қошида қўшимча тикув цехи ҳамда ёрдамчи хўжалик барпо этаяпмиз. Шунингдек, ички имкониятлардан ҳам самарали фойдаланишга ҳаракат қилмоқдамиз. Ҳиссадорлик жамиятимизга қарашли бўлган 15 та савдо шаҳобчалари бор. Бу дўконларга рўзғарбоп жиҳозлар ва ўзимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлардан етказиб турибмиз. Фойда ой сари ошиб бормоқда. Ишчиларнинг ўртача иш ҳақи 4500-5000 сўмни ташкил қилмоқда.

Воси НОСИР,
«Ишонч» мухбири.

ОБУНА - УЗЛИКСИЗ ЖАРАЁН

БОШЛАНҒИЧ ТАШКИЛОТГА ЕТИБ БОРСИН

Республикамизда обуна мавсумининг тугашига ҳам саноқли кунлар қолди. Шундай долзарб онларда мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган ҳар бир нашр имконият даражасида ўз ўқувчиларини топишига ҳаракат қилинмоқда. Шу ўринда газетхонларда ушбу муҳим тадбир «Ишонч» ҳамда «Ишонч-Доверие» газеталарига обуна қандай кетмоқда? деган савол туғилиши табиий. Шу боисдан жамоатчи мухбиримиз касаба фаоллари билан учрашиб, уларнинг бу борадаги фикрлари билан қизиқди.

В.КОЧКАРОВ,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши ташкилий ишлар бўлимининг мудири.

Республикамизда туб ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Аҳолининг турли табақаларини ижтимоий ҳимоялашнинг яхлит механизми ишлаб чиқилиб, у муттасил такомиллаштирилмоқда. Ўз навбатида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси мамлакатимиз истиқболининг асосий йўналишларини тўла қўллаб-қувватлаб, уларни амалга оширишда барча касаба ташкилотларини фаол қатнашишга даъват этиб келмоқда.

Ҳозирда республикамиз касаба уюшмалари сафларида 7 миллиондан зиёд аъзо бўлиб, улар 66 мингга яқин бошланғич ташкилотга бирлашган. Айни пайтда улар турли йўналишда меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ҳимоялаш, соғломлаштириш, маданий-маърифий ва бошқа тадбирларни амалга оширмоқдаларки, бунда касаба нашрлари «Ишонч» ҳамда «Ишонч-Доверие» газеталарининг роли бениҳоя каттадир. Шу туфайли ҳам обуна мавсумида касаба уюшма нашрларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратмоқдамиз.

Ҳозирги шароитда маблағ масаласида бирмунча муаммолар борки бу обуна мавсумини тўлақонли кечишига тўсқинлик қилмоқда. Лекин биламизки, маънавий бойлик ниҳоятда қадрланади. Шу туфайли ҳам айрим вилоятлар касаба уюшмалари кенгашлари ҳамда тармоқ касаба уюшмалари Марказий қўмиталари касаба уюшмалари нашрларини ҳар бир бошланғич ташкилотга етиб боришига ҳаракат қилмоқдалар.

М.ОДИЛОВА,
Республика енгил, мебель саноати ва коммунал маиший хизмат ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитасининг раиси

Тармоғимизда 2 мингдан зиёд бошланғич ташкилотларимиз фаолият кўрсатмоқда. Ҳозиргача 1000 дан зиёд касаба уюшма ташкилотлари «Ишонч» ҳамда «Ишонч-Доверие» газеталарига обуна бўлишди. «Қизил тонг»,«Тошгаз» корхоналари ҳамда «Таштаъмирқурилиш» ҳиссадорлик жамиятларида мазкур тадбир айниқса яхши йўлга қўйилди.

Шу ўринда бир муаммони айтиб ўтишни истардим. Кўпгина меҳнат фахрийларимиз бор. Лекин банкдан пул ўтказиш йўли билан уларни газеталарга якка тартибда обуна қила олмаяпмиз. Мана шу масала ижобий ҳал этилганда газеталаримиз ўқувчилари сони яна ҳам ортган бўларди.

М.ХАСАНОВА,
«Тоштўқимачи» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти касаба уюшма қўмитаси раисининг муовини

Мен «Ишонч» ҳамда «Ишонч-Доверие» газеталарини фаолиятим тақозоси билан ўқиб бораман. Айрим мақолалар менда чуқур таассурот қолдиради. Яширмайман, газеталар камчиликлардан ҳам холи эмас. Шу ўринда бир фикрни билдирмоқчи эдим. Одатда қайси корхона ёки ташкилотда бўлманг касабақўмларнинг қабул куни белгиланмаган, уларнинг эшиги доимо очиқ. Чунки бизга кунига кўплаб меҳнаткашлар турли масалалар юзасидан мурожаат этишади. Биз эртага келинг, индинга келинг дея олмаймиз. Чунки бунга шахсан менинг виждоним йўл қўймайди. Бунинг устига ўзини ҳақиқий касаба фаоли деб ҳисоблаган инсон борки бунга маънавий ҳаққи йўқ. Шу боисдан газета саҳифаларида касабақўм етакчиларининг қийин, лекин шарафли фаолиятлари, уларнинг илғор иш тажрибалари ҳақида кўпроқ мақолалар берилса.

Обуна масаласига келсак корхонамизда севимли газеталаримиз «Ишонч» га 50 та, «Ишонч-Доверие»га 20 та обуна бўлдик. Обуна давом этмоқда.

Оила йили дастури шарофати

БАДАВЛАТ ИЖАРАЧИЛАР

Йилимизнинг оила йили деб аталишида рамзий маъно бор. Зеро, жамият, давлат равнақи оиладан бошланади. Бу йилда оилаларимизни ҳар томонлама мустаҳкамлаш йўлида ибратли ишлар қилинмоқда. Тайлоқ туманида ҳам бу борада мақбул йўллардан бири танланган, десак хато бўлмайди. Тумандаги умумий жараённинг намунаси сифатида «Қўшчинор» жамоа хўжалигидаги ишлар билан танишиб, унинг бошқарув раиси Муйин Қурбоновдан шарт- шароитларни гапириб беришни сўрадик.

- Хўжалигимиз Ўзбекистон мустақиллигининг дастлабки йилида ташкил этилган. Иқтисодий молиявий жиҳатдан ўнгланиш осон бўлмади. Айниқса, иқтисодий хўжалик алоқаларидаги пароқандалик, манфаатдорликнинг пастлиги жиддий мураккабликларни келтириб чиқарди. Фақат ислоҳот ғояларини фаол амалга ошириш туфайли хўжалигимиз тумандаги йирик ва иқтисоди барқарор хўжаликка айланди.

Ҳозир хўжалигимизда асосан сабзавот, шунингдек, ғалла, мева, полиз, картошка, етиштирилади. Жами 1100 гектар майдонда деҳқончилик қилинади. Бу йил хўжалик 100-120 миллион сўм даромад олиши кутилмоқда. Хўш, бунга асос, замин борми?

Ишлаб чиқаришнинг ўсиши манфаатдорлик даражасига боғлиқ. Шуни ҳисобга олиб, энг аввало Президентимиз кўрсатмаларига амал қилиб, ерларни, боғларни ижарага беришни, хусусийлаштиришни жадаллаштирдик. Айниқса, ижара усули катта самара бера бошлади. Масалан, олдинги йилларга нисбатан таққослаганда ишлаб чиқариш ҳажми йилига сабзавотчиликда 12-13 фоиз, ғаллачиликда 30-40 фоиз ошиб бормоқда.Бунга энг аввало ҳосилдорликни ошириш орқали эришиляпти.

Оила йилида хўжалигимизда ҳам оилаларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш ва даромадини ошириш мақсадида тўлиқ оила пудрати жорий қилинди. Масалан, бизда 190 оилавий пудрат хўжалиги фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг ҳар бири билан алоҳида ички пудрат шартномалари тузилиб, ҳуқуқ ва мажбуриятлар аниқ кўрсатилди. Манфаатдорликнинг ошиши натижасида ва даромад кафолатланганлиги туфайли одамларнинг ўзлари маҳсулот етиштиришни кўпайтиришга қизиқишмоқда. Хусусан, бир гектар ерни ижарага олиб, помидор етиштирган оила шартномада кўрсатилган маҳсулотни топшириб, 150 минг сўмга яқин соф даромад қилди. .

Оилавий пудратчиларга кўмаклашиш мақсадида хўжалигимиз мутахассислари ҳар бир экинни парвариш қилиш қоидаларини ишлаб чиқиб, пудратчига шартнома нусхаси билан бирга тақдим этишади.Шунингдек, шартнома иловасида ҳар бир экин тури бўйича ерни шудгорлашдан бошлаб ҳосилни йиғиб олгунча талаб қилинадиган харажатлар (бир гектар ер учун) ҳисоб - китоби тўлиқ кўрсатилган. Бу усул ўз-ўзини назорат қилишда, тежамкорликни оширишда жуда қўл келяпти.

Асосий гап шундаки, аҳоли тўлиқ иш билан таъминланди. Боқимандалик кайфиятига чек қўйилмоқда. Ижтимоий ёрдамга муҳтожлар камайиб бораётир.

Қ.РУСТАМОВ.
ёзиб олди.

Суратларда: лаборатория ходими Азиза Латипова; ана шундай йирик идишларда узум шарбатлари сақланади. Шарбат тайёрлаш бўйича мутахассислар Шавкат Ҳайдаров ва Абдураҳмон Зулинбоевлар.

Холмат МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар.

ҲАЛҚОБОДНИНГ ХАРИДОРГИР ШАРБАТЛАРИ

Янгийўлдаги Халқобод агрофирмасига қарашли узум шарбатини қайта ишлаш корхонаси бозор иқтисодиёти шароитига мослашган ҳолда иш юритаётир. Ишчи-хизматчилар туманда етиштирилган Саправи, Морачел, Кабарне, Изобелла каби узум навлари ҳосилидан шарбат тайёрлаб, харидоргир ичимликлар ишлаб чиқараётирлар. Шунинг учун улар тайёрлаётган ичимликлар деярли республикамизнинг йирик савдо марказларида чет эл ичимликлари қаторидан ўрин олган.

Ҳозирда бу ерда беш хилдаги ичимликлар тайёрланмоқда. Айниқса Когор виноси шифобахш бўлганлиги учун унинг сифати янаям яхшиланиб, қони кам беморлар даволанадиган шифохоналарга етказиб берилмоқда.

Истеъмолчи манфаати-муқаддас!

БОЗОРДАГИ УЧАРЛАР

Денов туманидаги «Бободеҳқон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятини одамлар энг гавжум маскан деб аташади. Чунки, уч юз мингга яқин туман аҳолисининг кундалик бозор-ўчари шу ердан битади.

Маълумингизким, шу йилнинг 4 сентябрь кунида истеъмолчилар ҳуқуқларининг ҳимоя қилинишини таъминлаш, сертификатланмаган, сақлаш муддати ўтиб кетган, истеъмол қилиш учун яроқсиз бўлган озиқ-овқат маҳсулотларининг сотилиши олдини олиш, аҳоли саломатлигига зарар етказилишига йўл қўймаслик ҳамда озиқ-овқат товарлари савдосида тартиб ўрнатиш юзасидан Республика Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида талайгина ишлар амалга оширилмоқда.

Яқинда бозор маъмурияти, туман санитария-эпидемиология станцияси ходимлари, аҳоли истеъмолига озиқ-овқат ишлаб чиқарувчи, якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи фуқаролар устидан санитария-назорат рейди ўтказилганда фуқаро Жўрақул Хўжаев, Ҳаким Рамазонов, Суннатилло Нормуродов, Фахриддин Ҳамзаев кабилар сотаётган озиқ-овқат маҳсулотлари энг аввало санитария талабларига мутлақо жавоб бермаслиги аниқланди. Уларнинг аксарият қисми уй шароитида тайёрланган қандолатчилик маҳсулотларидир. Бу озиқ-овқат неъматларини ишлаб чиқариш бўйича гигиеник-экспертиза, сертификат ҳужжатлари мавжуд эмас. Улар тозаликка риоя этмаганлари устига тиббий кўрикдан ҳам ўтишмаган. Шу куни Т.Умиров, А.Йўлдошев, М.Қобилова, Ш.Умаров, Н.Ҳайдаров, А.Набиев, Р.Қўчқорова кабилар ҳам сотаётган «Сўрғич» конфетлар ташқи тарафи «полиэтилен» этикетка билан ўралган. Ишлаб чиқарилганлигини тасдиқловчи тамғалар ва ички махсус ўров қоғозлари йўқ. Яна энг ёмон жиҳати-конфетга ишлатилган шакар миқдори меъёрда эмас. Номаълум кишилар томонидан тайёрланган маҳсулотлар мусодара қилинди.

Рустам ДАВЛАТОВ,
«Ишонч» мухбири.

Тадқиқот

Ўзбек киноси. Унинг тарихи ва бу тарихда ёрқин из қолдирган кишилар фаолияти, тажрибаси мустақиллик шароитида қайта ўрганилиши, тадқиқот, рисолаларда ёритилишидан нафақат кино аҳли, мухлислар ҳам манфаатдордир. Бу улкан истеъдод соҳиблари мустамлака шароитининг ўзига хос қийинчиликларига қарамай, қандай шижоат ила ижод қилганликларини англаш учун ҳам даркор.

Йўлда учраган сунъий тўсиқларни енгишга қодир бўлган кино паҳлавонларининг ижодий ва фуқаролик жасоратидан жамоатчиликни бохабар этиш учун ҳам керак бу. Аслида ҳам «Ҳокимият кимники», «Рамазон», «Йигит», «Тоҳир ва Зуҳра», «Тонг олдидан» ҳамда «Қилич» каби фильмларни ўрганиш, улардан сабоқ олиш зарур эмасми?!

Профессор Ҳамидулла АКБАРОВ «Наби Ғаниев ва ўзбек киноси анъаналари» тадқиқотида шундай масалалар юзасидан фикр-мушоҳада юритади. Мустақиллик туфайли эшиклари очилган архивлар фондидан кенг фойдаланиб, фильмларни қайта кўриб, давримиз нуқтаи назаридан таҳлил қилиб, муҳим хулосаларга келади. «Ишонч» ўқувчиларини ана шу янги қўлёзманинг боблари билан яқиндан таништириш ниятидамиз.

ДЕБОЧА

ёхуд Наби Ғаниевгача ўзбек киноси

ТУРКИСТОН КИНО МУҲИТИ, У ҚАНДАЙ ЭДИ?

Мазкур тадқиқотни ёзиш баҳонасида Наби Ғаниевнинг таваллуд кунини ҳам аниқлаб олдик. 1904 йил 6 сентябрь экан. Наби акадан қолган бирорта ҳужжатда, жумладан ўзи ёзган «Таржимаи ҳоли»да ҳам бу сана қайд этилмаган. Фақат собиқ НКВД архиви билан танишганимизда «Сўроқ протоколлари»дан бирида шу кун ва ой (6.IX) аниқ ёзилганини кўрдик.

Демак, Набижон кинодан тўққиз ёш кичкина. Гарчанд ўша 1904 йили Туркистонда филма(ўша кезлари фильмни шундай дейишарди) ишлаб чиқарадиган студия бўлмаса-да, хориждан келтирилган кинонинг дастлабки намуналари кинема-театрларда, «синематограф»да, «Иллюзион»да(кино-театрларнинг аввалги номлари), очиқ ҳавода катта пул эвазига қўйиларди. Бинобарин, ёш Набижон «эсини таниган» 1910-1911 йиллари ўша жажжи фильмларни кўриш имконига эга бўлган, деб тахмин қилишимиз мумкин.Ҳар қалай қассоб оиласида туғилган бола учун патта олиб «ҳаракатдаги фотографияни» кўриш унчалик мушкул бўлмаганлиги табиий. Лекин бу далил ҳеч қаерда қайд қилинмаган.

Худди ўша кезлари киноға борган «ишончли томошабин» — Раҳим Пирмуҳаммедов ўз хотираларида шундай деган эди: «1913 йили биринчи марта кинони кўрганман. Тошкент «эски» ва «янги» шаҳарга бўлинарди. Бир куни отам мени етаклаб ўша «эски» шаҳарга олиб тушдилар(Раҳим аканинг ҳовлилари ҳозирги Шимолий вокзал ҳамда «Миробод» бозори оралиғида бўлган-Ҳ.А). Томошахонага кирдик. Бир вақт ўша катта хонанинг тўрига таранг тортилган оқ суруп кўринмай қолди-ю... Ўрнига жониворлар, ўт-ўланлар, катта-кичик уйлар пайдо бўлаверди. Ҳамма ҳайрон бўлиб ўтирганида бир кўприк томон икки поезд бараварига келаверди. Иккиси ҳам катта тезлик билан бир-бирига яқинлашар эди. Хулласи, ўша баланд кўприк устига етиб келганларида бир-бирлари билан тўқнашдилар. Вагонлар пастликдаги оқар сувга ағдарила бошлади...Хотирамга ўрнашиб қолган ўша даҳшатли кўриниш. Сизга айтаяпман-у, кўзим олдидан ўша кадрлар «лип-лип» этиб ўтаётгандек.

Шу фильмдан кейин мен киноға тез-тез борадиган бўлиб қолдим. Америка фильмлари кўп кўрсатилар эди. Уйга қайтганимда кўрганларимни айтиб берардим. Актёрларнинг хатти-ҳаракатини кўрсатганимда, атрофимдагилар қотиб-қотиб кулишарди...(Раҳим Пирмуҳаммедов билан бўлган суҳбатдан. Суҳбат 1969 й. 17 сентябрь куни актёрлар уйида бўлган.)

Бу ҳикоянинг икки «нуқтаси»га диққатингизни қаратардим: аввало ёш Раҳим Пирмуҳаммедов биринчи сеансданоқ кино томошасига ишонган, унга ҳаёт лавҳаси сифатида қараган. Иккинчидан, унга санъат асари сифатида ҳам қараган, ёндошган. Шу боис фильмдаги саҳналарни, имо-ишорани, ҳатти-ҳаракатни қайтаришга уринган. Яъни, томошадан ҳам завқ олган, ҳам уни тиклашга уриниб кўрган.

Яна бир ижрочи — Лутфихоним Саримсоқова ўзаро суҳбатда шундай деган эди: «Кино овозсиз эди. Шунинг учун бўлса керак, бир киши тик туриб, оппоқ экранда жонлана бошлаган тасвирни баланд овоз билан шарҳлаб борган. «Ана қочди, ана қувлаб кетди, ана етиб олишди, ана муштлашишмоқда...» каби соддагина сўзлар, иборалар билан таърифлаб борган. Унинг сўзлари баъзан эшитилмай қоларди. Чунки, кино кўрсатадиган ускуналарнинг тасир -тусури, мўъжизани кўришга келганларнинг шовқинидан ташқари ўша экраннинг ёнгинасида пионино ҳам чалиниб туриларди. Бундай ҳолда воқеага тушунмай қолганлар «Нега жим бўлиб қолдингиз?! Қаттиқроқ гапиринг!» деб дарҳол талаб этишарди».

Бу ўринда барча томошабин овозсиз кинотомошани кўриш, қабул этиш учун тайёр бўлмаганига эътиборингизни қаратардим. Демак, Наби Ғаниев Туркистондаги кино томошаларидан икки сабоқ олиши мумкин бўлган: тасвир содда, монтаж равон бўлиши-ю, ижрочининг хатти-ҳаракати туфайли воқеаларга аниқ тавсиф беришга уринишган. Кейинчалик, 20-йилларнинг ўрталарига келиб Н.Ғаниев-актёр ва режиссёрнинг фаолиятида худди шу ҳолга аҳамият берилгани сезилди. У ўз ижодида ҳамиша муайян томошабин имконияти, заковати, эҳтиёжидан келиб чиқди. Шу боис фильмларнинг драматург қурилиши латифаларни, афсоналарни, ҳатто қўшиқларнинг таркибини эслатиб турди. Режиссура ҳам шунга мослашди: ортиқча жим-жимасиз равон, гўзал эстетик шакл вужудга келишида сержило тасвир, оҳиста ҳикоя суръати, бир маромда ривож эта борган воқеалар изчил бир-бирига уланиб бориши, актёр ижросида ҳам ҳаётийликка, ҳам узвий тўлқинлар ифодасига аҳамият берилди.

Туркистон томошабини кинотасвирни тасмага муҳрланган ҳолда эмас, айнан - оқ чодир ортида пайдо бўлишини ва ёғду ёрдамида кўпчиликнинг кўз олдида намоён бўлишини ўша кезлари қайд қилганлар. Чунончи, экранда от кўринса, унинг(экраннинг) ортида от бўлишини, арава кўринса арава, ҳатто замбарак кўринса, томошахонага - экран орқасига - замбарак олиниб келинади, деб ўйлаганлар. Шу боис Оврупада бўлиб ўтган кулгили воқеалар Туркистонда ҳам қайтарилган. Парижда, «Гран кафе»да 1895 йилнинг 28 декабр куни биринчи кино сеанси давом этаётганида пишқириб келаётган паровозни кўрган томошабинлар томошани ташлаб қочганлари маълум. Туркистонда ҳам (масалан, Янгибозор қишлоғида) шу каби воқеалар бўлиб ўтган: экранда қилич яланғочланган, қамчилар ҳам баланд кўтарилган, эпчил чавандозлар душман изига тушган... Лекин бироздан кейин фавқулодда воқеа рўй берди: томошабинлар от туёқлари остида қолиб кетишдан қўрқиб тум-тарақай қочишган. Кино кўрсатилган майдон бўм-бўш қолган.

Шундай кино томошаларининг биринчиси Тошкентда 1897 йилнинг 19 октябр куни бўлган. Ўша куни «Туркестанские ведомости» қуйидагиларни ёзди: «Синематограф Тошкентда пайдо бўлди. Биринчи кўрик бугун, якшанба куни кеч соат 8 да шаҳар театрида бўлади. Сўнгра концерт тинглайсиз. Бир ҳафтадан кейин (1897йил 26 октябр) «синематограф»ни Туркистон ўлкасининг бошқарувчиси А.Вревский таклиф этган ва ўз уйида ўша фильмларни бир неча қайта кўрган.

Туркистонда «синематограф»га зарур бўлган электр қуввати дастлаб етишмаган. Шу боис кўрикларда ацетилиндан фойдаланилган. Ацетилин ёнишидан пайдо бўладиган ёруғлик ёрдамида тасмадаги тасвир экранга туширилган.

Шундай томошалар Шайхонтоҳур мадрасасининг ҳовлисида, Кўкалдош мадрасасида, Қаландархонада ва Тошкентнинг марказий боғида кўрсатилган. Айниқса ёз кунлари шаҳар майдонларида, бозорларида, хиёбонларида ўнлаб кинема-театрлар очиларди. 1911 йилнинг ёзига келиб хорижий кино фирмаларидан бири Пскентда доимо ишлаб турадиган бўлимини очган. Чинозда, Троицкда, Сирдарёда, Мирзачўлда ҳам кино кўрсатадиган гуруҳларни қизиқиш билан кутиб олганлар.

Н.Ғаниев ва унинг тенгдошлари Туркистон экранида қандай фильмларни кўришлари мумкин бўлган?

Юқорида ҳам таъкидлаганимиздек, асосан Франция, Америка, Германия фильмлари кўрсатилган. Уларнинг мазмуни номларидан ҳам кўриниб турибди: «Қўлингни кўтар», (Париж ёнида автомобилни ўғирлаш), «1001 кеча, ёхуд жодугар Ларчик», «Фожиали никоҳ», «Араб жодугари», «Париждаги никоҳ идораси», «Виждон азоби ёки нажотсиз қотиллик» (фожиа), «Оилавий жанжал ва ярашитирувчи қизалоқ»(драма), «Хотини оёғи остидаги эр...» Шу каби асарларнинг мазмуни, савияси зиёлиларни, ота-оналарни қониқтирмагани ҳақида газета ва журналлар кўп ёзганлар. Лекин хусусий кинематеатрлар эгалари хориждан айнан шундай асарларни сотиб олишга, кўпроқ даромад қилишга ошиқардилар.

Жамоатчилик қистови биланми ёки кино аҳлининг ташаббуси биланми, ҳар қалай ҳозирги илмий-оммабоп фильмларни эслатувчи асарлар ҳам баъзан кўрсатилиб туриларди. Матбуот хабар қилишича, улар томошабин томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинган. Масалан, 1910 йилнинг 25 февралида Тошкент гимназиясида тарих фанига оид Англиянинг Жанубий Африкадаги сиёсатига бағишланган фильмлар намойиш этилган. Алп тоғлари, ҳинд филлари, шифохонада операция жараёни-булар илк бор кино тасмасига муҳрланган хужжатли фильмлар эди. 1907 йили ҳатто тасвирни овоз билан боғлашга уриниш бўлган ва Париждаги «Риол» фабрикасининг вакили Тошкентда «Карневелские колокола», «Фауст», «Кармен» опералари кўришга, жаҳонга манзур бўлган овозлар, хонандалар Туркистон экранида намоён бўлиши учун шароит туғилган. «Туркестанский курьер» гувоҳлик қилишича, француз аппарати ижрочини ва унинг овозини бир-бири билан боғлашга имкон берган, «кучли ва ёқимли овоз» томоша залида янграши учун техник воситалар хазмат қилган.

Фильмлар цензурадан ўтказилар, айниқса, сиёсий мавзудаги асарлар синчковлик билан ўрганилар эди. 1908 йилнинг 27 ноябрида Москвада тасдиқланган «Низом»га мувофиқ «Кишиларнинг ватанпарварлик ҳиссийтуйғуларини, диний эътиқодларини ҳақорат қилувчи тасмалар, шунингдек... сиёсий мавзудаги фильмлар кўрсатилиши ман этилган.

Суратда: 1927 йили Н.Ғаниев томонидан тасмага туширилган «Иккинчи хотин» овозсиз бадиий фильмидан лавҳа. Бош қаҳрамон Умар ролида Наби Ғаниев.

(Давоми бор).

Тошкент чирой очмоқда...

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

13-ОСИЁ ЎЙИНЛАРИ КУНДАЛИГИ

Хабарингиз бор, шу кунларда Тайланд пойтахти Бангкокда 13-ёзги Осиё ўйинлари бўлиб ўтмоқда. 6 декабрь куни мусобақанинг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. Ушбу анжуман учун махсус қурилган «Ражамангала» стадионига келган 60 минг томошабин миллий анъаналар асосида тайёрланган тантанали очилиш маросимининг гувоҳи бўлишди. Айниқса Осиё ўйинларига хос ранглар жилоси маросимнинг асосини ташкил этди. Бангкок давлатининг 71-ёшли қироли расмий тарзда мусобақаларни очиқ деб эълон қилгач, мамлакат бош вазири Чен Лик Вей машъала билан стадионга кириб келади. 60 ёшли ҳукумат раҳбари Атланта олимпиадаси қатнашчиси бўлган ҳамюртига уни топширгач, стадион узра бош машъала ҳам гуркирайди. 13-Осиё ўйинлари машъаласини ёқиш бокс бўйича Атланта олимпиадаси ғолиби Самрат Камзинга топширилди. Энди бу машъала 20-декабрга қадар спортчиларни ғалабага чорлаб туради.

Бу йилги Осиё ўйинлари иштирокчи мамлакатлар ва спортчилар сони жиҳатидан ўз тарихида рекорд натижа кўрсатди. Унда 43 мамлакатдан 8 минг нафарга яқин қитъамизнинг кучли спортчилари спортнинг 36 тури бўйича мусобақалашиб, 391 та олтин, 391 та кумуш ва 374 та бронза медаллар шодаси учун кураш олиб боришмоқда. Мамлакатимиз вакиллари эса спортнинг 25 тури бўйича юртимиз шарафини ҳимоя қилишаяпти.

Шу кунларда Осиё ўйинлари дастуридан ўрин олган деярли барча спорт турлари бўйича мусобақалар қизғин паллага кирди. Мусобақанинг иккинчи куни эркин усулда 200 метрга сузиш бўйича ўтказилган мусобақанинг иккинчи босқичида ҳамюртимиз Олег Цветковский маррага биринчи бўлиб келиб, финал босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритди. Лекин финалда унга омад кулиб боқмади. Кучли рақиблар билан бўлган беллашувда у II-ўрин билан кифояланди. Сузиш бўйича баҳсларда иштирок этаётган яна бир ҳамюртимиз 6-ўринни эгаллади. Жамоа бўлиб сузиш бўйича 800 метрлик эстафетада ҳамюртларимиз 6-бўлишган бўлса, 400 метр масофага комплекс усулда сузиш бўйича Ўзбекистон терма жамоаси вакили Саида Искандарова II-натижа кўрсатди.

Қизлар ўртасида 400 метрга сузиш бўйича Япониялик Яшкина Кожимага тенг келувчи рақиб топилмади. У олтин медаль соҳибаси бўлди. Кумуш ва бронза медалларни хитойлик Ли Ян ва Ҳам Ян Чинлар ўзаро бўлишиб олишди. 800 метрга аёллар ўртасида эстафетача сузишда хитойликлар биринчи, японияликлар иккинчи «Хитой Тайпей» жамоаси учинчи ўринни эгаллашди.

Дзюдо бўйича юртимиз спорт шарафини спортчиларимиздан Мансур Жумаев, Андрей Штурбабин, Камол Муродов, Фарҳод Тўраев, Рустам Юсупов, Алишер Мухторов ва Армен Багдасаровлар ҳимоя қилишмоқда. Биз Бангкокдан хушхабар олдик. Андрей Штурбабин юртимизга ўз бронза медалини совға қилди.

Футбол бўйича биринчи босқичда ўз гуруҳларида 1-2-ўринларни эгаллаган терма жамоалар тўрт гуруҳга бўлинган ҳолда баҳсларни давом эттирмоқдалар. 1-гуруҳда Ўзбекистон, Туркманистон, КХДР ва Ҳиндистон терма командалари мусобақалашишмоқда. 2-гуруҳда ниҳоятда кучли терма жамоалар жамланган. Улар Япония, Жанубий Корея, Бирлашган Араб Амирликлари ва Қувайт терма жамоаларидир. Учинчи гуруҳда Тожикистон, Эрон, Уммон ва Хитой терма жамоалари. Бу гуруҳда эронликларнинг имкониятлари юқорироқдир. Тўртинчи гуруҳдан эса Тайланд, Ливан, Катар ва Қозоғистон терма жамоалари ўрин олишган. Бу гуруҳда Қозоғистоннинг имконияти жуда яхши. Гуруҳ учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди:

Туркманистон — Ҳиндистон 3:2, КХДР — Ўзбекистон 0:4, Корея — Япония 2:0, БАА — Қувайт 0:5, Хитой — Тожикистон 3:1, Уммон — Эрон 4:2, Таиланд — Қозоғистон — 1:1, Катар — Ливан 1:0.

Дониёр ЮСУПОВ

Ҳар тўғрида

ВАФОДОР МУШУК

Чехияга қарашли Младе-Болеслав шаҳарчасида Зденик Блажек исмли қария ёлғиз яшарди. Унинг бирдан-бир ҳамроҳи ва овунчоғи мушуги Бланка эди. Яқинда мушукнинг эгаси жон таслим қилди. Шундан кейин Бланка ҳам қаергадир ғойиб бўлди. Кейинчалик қўшнилар уни Мозорда-хўжасининг қабри устида ётганлигини билишди. Мушук таниб бўлмас даражада кир ва озиб кетган эди. Қўшниларни мушукка раҳмлари келиб уйларига олиб кетишмоқчи бўлишганда уни қабрдан ажратиб олиш анча қийин бўлди. Бланкани яхшилаб ювинтиришди, овқатлантиришди, бироқ у тезда яна йўқолиб қолди. Маълум бўлишича, мушук хўжасининг олдига - қабристонга қайтиб борганмиш. Вафодор мушук ҳақида немис журнали «Шпигель» хабар босиб чиқарди.

БАШОРАТИ ҚЎЛ КЕЛМАДИ

Нигериянинг Лагос шаҳрида истиқомат қилувчи секта бошлиғи Кайоде Адешуна олдига тўрт фарзанднинг онаси бўлган бева қирқ яшар Сера Мозев келиб руҳонийдан ўзига янги қайлиқ тилаб беришни худодан илтижо қилишини сўради. Кайоде бева хотинга, ўзи ҳам берилиб қудратли эгамга илтижо қилиб туриши кераклигини ва тушида кўрган биринчи эркакка турмушга чиқиши лозимлигини тушунтирди. Тасодифни қаранг-ки, Сера тушида Кайодени ўзини кўрди. Бундан хурсанд бўлиб кетган бева хотин руҳонийни ҳоли жонига қўймай ҳар ерда тазйиқ қила бошлади. Ўзи қилган башоратдан ташвишга тушган Кайоденинг эрсираган хотиндан тезроқ қутилиш учун паноҳ излаб судга мурожаат қилишига тўғри келди.

ЭНГ ЙИРИК ШАРШАРА

Жаҳонда катта ва кичик шаршаралар кўп. Булар жумласига Африкадаги Виктория, АҚШдаги Ниагара, қарийб минг метр баландликдан қуйилувчи Венесуэладаги Энжел, Бразилия ва Парагвай давлатлари чегарасидаги секундига ўн минг кубометр сув туширадиган Гуарира шаршаралари киради. Шундай йирик шаршараларни ҳам Исландия ва Гренландия оралиғига жойлашган Дания қўлтиғидаги шаршарага қиёслаб бўлмайди. Кўпчиликка номаълум бу баҳайбат шаршара секундига беш миллион кубометр совуқ сувни Шимолий муз океанидан Атлантика океанига ташлаб туради.

Кўчмас мулк савдоси

Қарши шаҳрида ўтказилган навбатдаги кўчмас мулк кимошди савдосида бошланғич баҳоси 191 минг сўм бўлган еттита объект жами 1 миллион 543 минг сўмга сотилди. Айниқса, Муборак туманида жойлашган автомобиль ёқилғиси қуйиш шаҳобчасига талабгор кўп бўлди. Бу объектнинг бошланғич баҳоси 600 минг сўм бўлгани ҳолда 1 миллион 100 минг сўмга харид қилинди.

А.ТАЙПАТОВ, ЎзА мухбири.

«ДЕЗИНТЕХ»

шўъба корхонаси

1998-1999 йилда «ПОЛИСЕПТ» ПГМГ дезинфекция қилувчи моддани етказиб бериш учун шартномалар тузишни давом эттиради.

Ушбу препарат Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги рухсати билан Ўзбекистон ҳудудида ишлаб чиқарилади. 10кг полисепт моддаси 1 тонна хлор моддасининг ўрнини босади, ҳидланмайди ҳамда 10000 кв.м сиртни тозалайди.

«Полисепт» номи қонун билан ҳимояланади. Бу номдаги маҳсулотни «Интермед» ХТМ нинг ёзма рухсатисиз ишлатиш, қўллаш ва реклама қилиш қонун билан тақиқланади.

Қонунбузарликнинг барча кўриниши суд орқали ҳал этилади.

Сотиб олиш ҳамда шартнома тузиш учун қуйидаги манзилга мурожаат этинг.

Тошкент, Қатортол кўчаси, 60-уй. Телефон: 78-96-98 № MB GU 9700386.3

Жаҳон чемпионлари

СТЕЙНИЦ

1858 йилнинг охирларида Морфи билан Андерсен Парижда шахмат тахтаси узра куч синашиб турган бир пайтда бўлажак биринчи жаҳон чемпиони йигирма икки ёшли Вилгельм Стейниц Венадаги «Rebhuhn» («Каллик») деб аталувчи чоққина қаҳвахонада батхомийлар билан шахмат суриб тирикчилик ўтказиб юрарди. Албатта, темир-терсак молларини сотувчи майда савдогар отаси — Иозеф Саломон Стейниц уни Прагадан Венага бунинг учун жўнатмаган эди. «Сен ичимизда миллионер бўлиб чиқасан», — деган эди у ўғлига жўнатишидан олдин. Вилгельм индамай бош силкиганди. У учма-уч рўзғор тебратаётган, катта оила (Вилгельм 1836 йилнинг 14 майида туғилган бўлиб, ўн учинчи фарзанд эди) ташвишидаги бу бетиним заҳматкашга яна нима ҳам дея оларди?

Кекса Стейниц, ўғли муҳтожлик, қийинчиликларга тўла бутунлай бошқа йўлни танлайди ва бунинг сабабчиси... шахмат, ҳа, ҳа, кекса Стейницнинг ўзи севадиган ўша шахмат бўлади, деб сира ўйламаган эди. О, агар шундай бўлишини олдиндан билганда, ўғлини бу ўйинга ўргатармиди!

Шу вақт орасида бу ақлидрок ўйини ёш Стейницни мафтун қилиб қўйди. У завқ олиш ғойибона ўйнай олиш маҳоратини намойиш қиларди. «Ҳа, бу талабанинг бир балоси бор», — дейишарди кўпни кўрган шахматчилар. Ўша талаба веналик кучли шахматчилар турнирларида юқори совринларни ола бошлагач, тўсиқлар барбод этилди. Венанинг олий шахмат жамияти уни тан олди. 1862 йилнинг ёзида Стейницни 11 Лондон халқаро турнирига жўнатдилар.

Лондондаги дебюти муваффақиятли бўлди. Стейниц маррага олтинчи бўлиб етиб келди, Монгреден устидан эришган ғалабаси турнирда ўйналган энг чиройли партия деб топилди.

Бироқ, Стейниц натижадан қаноат ҳосил қилмади; бундан кўпроққа қодир эканлигини тушунарди. Шундай қилиб, Стейниц профессионал шахматчи бўлишга қарор қилади. Йиллар ўтиб, унга «жаҳонгашта валломат»лик аччиқ қисматини бошдан кечиришга тўғри келади, аммо ҳеч қачон у ўз қисматидан нолимайди.

Истеъдод билан бирга яна мустаҳкам характер, жасурлик, тиришқоқлик, ирода кучига эга бўлган буюк шахматчининг деярли қирқ йиллик шуҳрат йўли бошланади. Унинг «Шахмат ўйини руҳан ожиз одамлар учун чиқарилмаган» дейишни яхши кўриши тасодифий эмас эди.

Биринчи жаҳон чемпиони ҳаётида кўплаб турниру матчларда эришилган чўққилар мавжуд. Мана баъзилари:

1866 йил. Жаҳон биринчилиги учун ўтган норасмий матчлар сирасига қўшса бўладиган А. Андерсен билан бўлган баҳсда Стейниц 8—0 ҳисобида устун чиқади.

1872 йил. Лондондаги халқаро турнирда биринчи совринни олади, ўша йилнинг ўзида чиққан шахмат юлдузи И. Цукертортни матчда енгади.

(давоми бор).

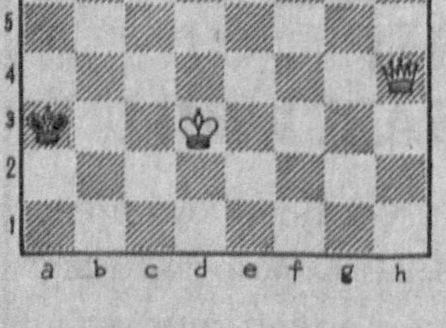

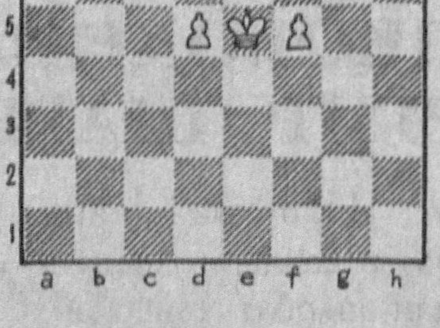

МАРОҚЛИ МАШҚЛАР

Иккала тасвирда ҳам оқлар бошлаб икки юришда мот қилади. Доналарни қўзғатмай фикран ечишга ҳаракат қилинг.

Мамажон МУҲИДДИНОВ.

Чироқчи туманидаги «Истиқлол» паррандачилик фабрикасининг ишчиси Баҳриддин Муродовга укаси

Шаҳриддин Муродовнинг

бевақт фожеали вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиламиз.

Бир гуруҳ ўртоқлари.

Бош муҳаррир: Мирғиёс ҚАЮМОВ

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85--66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-83-01. Наманганда - 6-22-10. Самарқандда - 35-64-24. Фарғонада - 24-58-43. Урганчда - 6-03-40. Қаршида- 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Пашр кўрсаткичи; 133; 134
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 23.00

Буюртма Г— 0616. Нусхаси — 14.561.

123456